

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

การศึกษาสภาพการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

A Study on Commercial Deer Farming of the Members of Deer Farming

Co-operative Limited

โดย

นายสิทธิศักดิ์ ชูสุวรรณ

ได้รับการอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลึกสุด

ว.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 27 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 2548

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

(อาจารย์ ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ)

กรรมการปัญหาพิเศษ

(อาจารย์ ดร.กนก เลิศพานิช)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชมาภรณ์ ชันศรี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

เรื่อง : การศึกษาสภาพการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวาง
แห่งประเทศไทย จำกัด
โดย : นายสิทธิศักดิ์ ชูสุวรรณ
ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนการเกษตร)
ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(อาจารย์ ดร.ปริญญา หมั่นเก็บ)

21, 5.5, 48

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพการทำฟาร์มกวาง การลงทุนและผลตอบแทน ปัญหาและอุปสรรคในการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 55 ราย และนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 44 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพหลักค้าขาย/พนักงานเอกชน อาชีพรองเลี้ยงกวาง มีที่ดินเป็นของตนเองเฉลี่ย 63.2 ไร่/ครอบครัว ส่วนการสมัครเป็นสมาชิก พบว่าส่วนใหญ่เข้าเป็นสมาชิกในระหว่างปี พ.ศ. 2544-2547 และเป็นสมาชิกทั่วไป การทำฟาร์มมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการจำหน่ายพันธุ์ จะจำหน่ายเมื่ออายุ 1 ปี โดยใช้ทุนส่วนตัว ใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลัก ส่วนใหญ่จะเลี้ยงกวางพันธุ์รูซ่า เฉลี่ย 64.7 ตัว/ฟาร์ม เลี้ยงแบบขังคอก ให้มีการผสมพันธุ์เองตามธรรมชาติ อาหารส่วนใหญ่จะเป็นหญ้าขนและใบไม้สด ให้อาหารสองเวลาคือช่วงเช้าและช่วงเย็น ส่วนการลงทุนและผลตอบแทนพบว่า ต้นทุนรวมเฉลี่ย 31,621 บาท/ตัว แบ่งออกเป็นต้นทุนคงที่ 6,396 บาท/ตัว ต้นทุนผันแปร 25,225.5 บาท/ตัว ส่วนผลตอบแทนพบว่าส่วนใหญ่จะได้จากการจำหน่ายพันธุ์ รองลงมาคือจำหน่ายเนื้อและเขา คิดเป็น 3,833 บาท/ตัว/ปี 1,033 บาท/ตัว/ปี และ 765.3 บาท/ตัว/ปี ตามลำดับ ส่วนปัญหา อุปสรรคพบว่าปัญหาที่สมาชิกให้ข้อคิดเห็นว่ายู่ในระดับมากที่สุดคือปัญหาเกี่ยวกับเรื่องข้อกำหนด ราคาลงมาอยู่ระดับมากคือปัญหาเรื่องการตลาด ส่วนปัญหาในระดับปานกลางคือเรื่องพันธุ์ ราคา การจัดการ เงินทุน และความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงกวาง ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

การจัดทำปัญหาพิเศษฉบับนี้ สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ เนื่องจากได้รับความกรุณาจากท่านอาจารย์ดร.ปัญญา หมั่นเก็บประธานกรรมการปัญหาพิเศษ อาจารย์ดร.กนก เลิศพานิช กรรมการปัญหาพิเศษ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ อาจารย์สุชумаภรณ์ ชันศรี ที่คอยให้ความช่วยเหลือในเรื่องการติดต่อกับหน่วยงานทางราชการเพื่อทำปัญหาพิเศษฉบับนี้ และคุณชัชวาล หุตะวัฒน์นะ ประธานสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด และสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัดทุกท่านที่เอื้อเฟื้อข้อมูลในการทำปัญหาพิเศษ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ความสำเร็จและคุณค่าของงานวิจัยนี้ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ คุณพ่อ แม่ อาจารย์ภาควิชาเทคนิคเกษตรผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนในด้านการศึกษามาตลอด จนปัญหาพิเศษฉบับนี้บรรลุสำเร็จด้วยดีทุกประการ

สิทธิศักดิ์ ชูสุวรรณ
กุมภาพันธ์ 2548

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	ก
สารบัญภาพ	ข
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
คำถามเพื่อการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	
ชีววิทยากวาง	4
พันธุ์กวาง	5
การทำฟาร์มกวาง	8
พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ปี พ.ศ. 2535	22
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
บทที่ 3 วิธีวิจัย	
ประชากร	25
เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	26
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	27
การวิเคราะห์ข้อมูล	27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล	
สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก	28
การเป็นสมาชิกและการดำเนินงานของสหกรณ์	36
สภาพการทำฟาร์มของสมาชิก	38
ต้นทุนและผลตอบแทนการทำฟาร์มกวางเชิงการค้า	55
ปัญหาและอุปสรรคในการทำฟาร์มกวางเชิงการค้า	58
วิจารณ์ผล	60
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผล	62
ข้อเสนอแนะ	64
เอกสารอ้างอิง	66
ภาคผนวก	
ก. แบบฟอร์มขอความอนุเคราะห์ข้อมูล	68
ข. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ข้อมูลจำเพาะของกวางพันธุ์ต่างๆ	7
2 ปริมาณการกินอาหารของกวางรูซ่า	11
3 คุณค่าทางโภชนาของเนื้อกวางเปรียบเทียบกับเนื้อสัตว์ชนิดอื่นๆ	12
4 ผลการศึกษาน้ำหนักของเขากวางอ่อนพันธุ์รูซ่า	14
5 การจัดลำดับเกรดเขากวางของ องค์การ CIRAD	17
6 ระยะเวลาตัดเขากวางพันธุ์รูซ่าและน้ำหนักเขาที่ได้	20
7 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	26
8 ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด	32
9 การเป็นสมาชิกและการดำเนินงานของสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด	37
10 สภาพการทำฟาร์มกวาง	44
11 ชนิดของกวางที่เลี้ยง	54
12 ข้อมูลการลงทุนและผลตอบแทน	56
13 แสดงระดับปัญหาอุปสรรคในการทำฟาร์มกวางเชิงการค้า	58

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กวางไทย	6
2 กวางขาว หรือกวางรูซ่า	6
3 กวางดาว หรือกวางทอง	7
4 กวางซีก้า หรือกวางจีน	7
5 กวางแดง	8
6 ลักษณะเขากวาง	13
7 การตัดเขากวาง	15
8 การอบเขากวาง	18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

(Introduction)

ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

กวางเป็นสัตว์ที่หลายประเทศ เช่น นิวซีแลนด์ จีน และนิวคาลิโดเนีย เป็นต้น ได้พัฒนาระบบการเลี้ยงและขยายการผลิตจนเป็นสัตว์เศรษฐกิจตัวใหม่ (Drew, 1992) เนื่องจากความนิยมในการบริโภคผลิตภัณฑ์จากกวางเพื่อสุขภาพ โดยเชื่อว่าเขากวางอ่อนเป็นยาอายุวัฒนะและบำรุงร่างกายป้องกันโรคได้หลายอย่าง เช่น ไข้หวัด (influenza) ปวดเมื่อยอ่อนเพลีย โลหิตจาง (anaemia) ข้ออักเสบ (arthritis) ความเสื่อมทางเพศ (improtemce) โรคขาดแคลเซียมในคนแก่ (Kong and But, 1985) เนื้อกวางเป็นเนื้อที่มีคุณภาพดีไขมันต่ำ (10%) อัตราส่วนน้ำหนักร่องต่อน้ำหนักซากสูง น้ำหนักเนื้อต่อไขมันและกระดูก 16.2 และ 85 ตามลำดับ (Drew, 1992) เนื้อกวางเป็นเนื้อสัตว์ที่มีคุณภาพดีมาก เพราะมีความเหนียวสูง (60-80 N.mm) สามารถทำให้บางได้มากเหมาะสำหรับทำเป็นเครื่องแต่งกายเสื้อผ้าได้ดี (Clark and Webster, 1985) ส่วนเอ็น หาง และอวัยวะเพศผู้เป็นส่วนที่ใช้เข้ายาจีนมีสรรพคุณบำรุงร่างกาย (Yoon, 1989)

การทำฟาร์มกวางในประเทศไทยไม่เคยมีมาก่อน จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ.2535 ได้ผ่านพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ซึ่งอนุญาตให้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าสงวนรวมถึงกวางได้ตลอดจนการค้าซากสัตว์ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่มาจากกวางได้ จึงได้มีเกษตรกรส่วนหนึ่งจากการนำของโครงการจัดตั้งสถาบันสุวรรณวาจกสิกิจเพื่อค้นคว้าและพัฒนาการผลิตปศุสัตว์และสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด นำเข้ากวางพันธุ์ซัวจากประเทศนิวคาลิโดเนีย จำนวน 970 ตัว ส่งเสริมให้แก่เกษตรกรได้ทำการเลี้ยงจนปัจจุบัน (สหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด, มปป.)

การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาสภาพการเลี้ยงกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด เกี่ยวกับสภาพการเลี้ยง ผลตอบแทน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าให้ประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพการทำฟาร์มกวาง การลงทุนและผลตอบแทน ปัญหาและอุปสรรคในการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด
2. เพื่อศึกษาสภาพการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด
3. เพื่อศึกษาการลงทุนและผลตอบแทนของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

คำถามเพื่อการวิจัย

คำถามการวิจัยหลัก

สมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทยมีสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์ เป็นอย่างไร มีสภาพการทำฟาร์มเป็นอย่างไร รายได้หรือผลตอบแทนเป็นอย่างไรบ้าง และปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง

คำถามการวิจัยย่อย

1. สมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทยมีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างไร
2. สภาพการทำฟาร์มกวางของสมาชิกสหกรณ์มีลักษณะอย่างไร
3. สมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด มีรายได้และผลตอบแทนเป็นอย่างไรบ้าง
4. สมาชิกสหกรณ์มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างในการทำฟาร์มกวางเชิงการค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย
2. ทำให้ทราบถึงสภาพการทำฟาร์มกวางของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด
3. ทำให้ทราบถึงรายได้และผลตอบแทนจากการเลี้ยงกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด
4. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ฟาร์ม (Farm) หมายถึง ฟาร์มกวางของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด
การทำฟาร์มกวางเชิงการค้า หมายถึง การทำฟาร์มกวางเพื่อการขายผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เขากวาง เนื้อกวาง เอ็นกวาง หนังกวาง และกระดูกกวางรวมทั้งการเพาะขยายพันธุ์กวาง
สหกรณ์ หมายถึง องค์กรแบบหนึ่งที่มีบุคคลตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปรวมตัวกันจัดตั้งโดยวิธีการถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพอย่างเดียวกัน โดยช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์ โดยไม่มีการหวังผลกำไร

สมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด หมายถึง เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย

ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง ความขัดข้องที่เกิดจากปัจจัยที่เกี่ยวกับการเลี้ยงกวางซึ่งทำให้การเลี้ยงกวางไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

ภาวะเศรษฐกิจและสังคม หมายถึง สภาพการเงินและสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย

สภาพการเลี้ยง หมายถึง วิธีการเลี้ยงรวมทั้ง จำนวนกวาง พันธุ์กวาง พื้นที่ทำการเลี้ยง จำนวนแรงงาน และการจัดการต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2
ตรวจเอกสาร
(Review of Related Literature)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ชีววิทยาการวาง
2. พันธุ์การวาง
3. การทำฟาร์มการวาง
4. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ปี พ.ศ. 2535
5. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ชีววิทยาการวาง

ในโลกนี้มีการวางอยู่โดยทั่วไปยกเว้นในทวีปแอฟริกากลางและใต้ การวางที่มีขนาดใหญ่ที่สุดได้แก่ การวางมูสอลาสก้าซึ่งมีน้ำหนักมากถึงหนึ่งตัน การวางชนิดนี้มีเขาผลัดได้กิ่งของมันแผ่เป็นใบกว้างถึง 2 เมตร นับจากข้างหนึ่งไปยังอีกข้างหนึ่งของกิ่งเขา การวางที่มีขนาดเล็กที่สุดคือการวางอเมริกาใต้ ปู่ดู การจัดกลุ่ม (Taxonomic Classification) ได้แบ่งการวางออกได้เป็น 4 ตระกูล (Sub-family) 17 ประเภท (genus) 40 สายพันธุ์ (species) (Kilgour and Dalton, 1984)

Grzimek 's Encyclopedia (1990) จัดลำดับอนุกรมวิธานของการวางดังนี้

Phylum : Chordata

Subphylum : Vertebrate

Super class : Tetapoda

Class : Mammalia

Order: Artioduatgla

Family: Cervidae

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

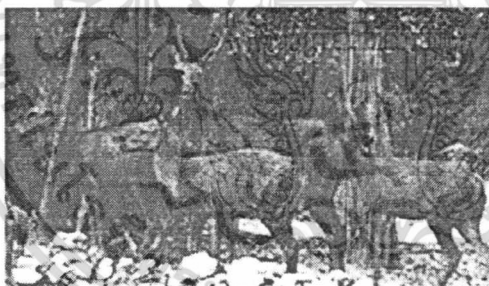
ลักษณะทางกายภาพของกวาง

กวางโตเต็มที่มีพันท้าย 32-34 ซี่ พันทันประกอบด้วย พันเขี้ยว 0-2 ซี่ พันเคี้ยว 6 ซี่ พันทด 6 ซี่ พันล่างประกอบด้วย พันตัด 6 ซี่ พันเขี้ยว 2 ซี่ พันเคี้ยว 6 ซี่ พันทด 6 ซี่ ต่อมน์้ำตา (facial gland) อยู่ใต้หัวตาทั้ง 2 ข้าง ลักษณะเป็นร่อง ทำหน้าที่คัดหลั่งสิ่งแปลกปลอม ขับที่มีกลิ่นฉุนไหลออกตามร่องน้ำตา กวางจะเอาหน้าถูตามต้นไม้เป็นการแสดงอาณาเขต กวางมีเขาเฉพาะตัวผู้ ยกเว้นกวางเรนเดียร์ ตัวเมียจะมีเขาด้วย และ กวางมัสค์ จะไม่มีเขาทั้งตัวผู้และตัวเมีย ระบบกระเพาะอาหาร มี 4 กระเพาะ กวางไม่มีถุงน้ำดี ยกเว้นกวางมัสค์ที่มีถุงน้ำดี เต้านม มี 4 เต้า (อนันต์ ศรีขาว, 2539)

2. พันธุ์กวาง

ชนิดของกวางที่เหมาะสมในการเลี้ยงในประเทศไทย (ชัยณรงค์ คันธพนิต, 2541)

1. พันธุ์กวางไทย หรือเรียกกันว่า กวางม้า กวางควาย หรือกวางป่า (Sambar Deer) สูงประมาณ 135 - 150 เซนติเมตร น้ำหนักตัวผู้ประมาณ 200 - 300 กิโลกรัม ขนาดกำลังพอเหมาะในการเลี้ยง ง่ายต่อการควบคุม และให้เนื้อปริมาณมากพอสมควร ให้น้ำหนักเขาอ่อนสดประมาณ 3 - 4 กิโลกรัม เป็นเขาอ่อนที่นิยมมากในตลาดเอเชีย อาศัยอยู่ได้ในที่ลุ่ม ปลูก หรือแห้ง ยังไม่มีรายงานการเป็นวัณโรคปอด ทนต่อเห็บและแมลง เป็นโรคปากและเท้าเปื่อย และมีโรคโลหิตเป็นพิษน้อยมาก

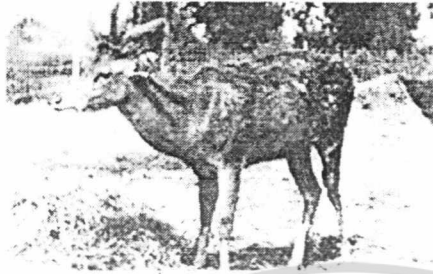
ภาพที่ 1 กวางไทย

ที่มา : กรมปศุสัตว์ (2547)

2. กวางชวา หรือกวางรูซ่า (Rusa Deer) กวางประเภทนี้มีน้ำหนักเขาอ่อนสดน้อยมากเพียง 1 กิโลกรัม และเป็นเขาอ่อนที่ยังไม่เป็นที่นิยมในตลาดเอเชีย เนื่องจากขนาดตัวเล็ก ตัวผู้สูงประมาณ 80 - 100 เซนติเมตร น้ำหนักตัวประมาณ 40 - 60 กิโลกรัมให้เนื้อประมาณ 35 กิโลกรัมต่อตัว อยู่ได้ในพื้นที่แห้งและอากาศแห้ง พบว่าการเลี้ยงในมาเลเซียเป็นวัณโรคปอดบ่อย ๆ กวางรู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซามี 2 สายพันธุ์ คือ โมลัคกันรูซ่า (Moluccan Rusa) นิยมเลี้ยงในออสเตรเลีย และจาวานูซ่า (Javan Rusa) มีขนาดใหญ่กว่าร้อยละ 25 นิยมเลี้ยงในนิวกาลิโดเนีย

ภาพที่ 2 กวางชวา หรือกวางรูซ่า

ที่มา : กรมปศุสัตว์ (2547)

3. กวางดาว หรือกวางทอง (Chital Deer) ให้น้ำหนักเขาอ่อนสุด 2 - 3 กิโลกรัม อยู่ในที่ขึ้นแห้งในประเทศไทยยังไม่มีรายงานวัณโรคปอด มีลักษณะเข็งมากกว่ากวางชนิดอื่น ๆ

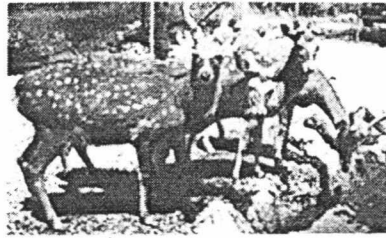

ภาพที่ 3 กวางดาว หรือกวางทอง

ที่มา : กรมปศุสัตว์ (2547)

4. กวางซีก้า หรือกวางจีน (Sika Deer) ให้น้ำหนักเขาอ่อนสุด 2 - 3 กิโลกรัม เป็นเขานที่นิยมในตลาดเอเชียชนิดหนึ่ง ตัวผู้น้ำหนัก 60 - 80 กิโลกรัม สูง 1 เมตร มีถิ่นกำเนิดในญี่ปุ่น และจีน ซึ่งมีอากาศแห้ง ยังไม่มีรายงานโรควัณโรคปอด และโรคปากและเท้าเปื่อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4 กวางซีก้า หรือกวางจีน

ที่มา : กรมปศุสัตว์ (2547)

5. กวางแดง (Red Deer) ให้น้ำหนักเขาอ่อนสุด 4 - 5.5 กิโลกรัม เป็นเขาที่นิยมในตลาดพอสมควร และเป็นกวางที่ให้เขาอ่อนที่ขนาดใหญ่ที่สุดตัวผู้น้ำหนักตัว 300-400 กิโลกรัม สูงประมาณ 150-160 เซนติเมตร มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศเขตหนาวอากาศแห้ง กวางแดงเป็นพันธุ์กวางที่เลี้ยงมากที่สุดที่นิวซีแลนด์ และพบว่ามักจะป่วยเป็นวัณโรคบ่อย

ภาพที่ 5 กวางแดง

ที่มา : กรมปศุสัตว์ (2547)

ข้อมูลจำเพาะของกวางพันธุ์ต่าง ๆ ดังตาราง
ตารางที่ 1 ข้อมูลจำเพาะของกวางพันธุ์ต่าง ๆ

พันธุ์กวาง	น้ำหนัก (กก.)	ส่วนสูง (ซ.ม.)	ความยาว (ซ.ม.)	ระยะอุ้มท้อง (วัน)
กวางป่า	150-315	120-150	170-270	240
กวางดาว	75-100	75-97	110-140	210-225
กวางรูซ่า	102	110	110 - 252	233
กวางซีก้า	45-80	63-109	110-170	222-240
กวางแดง	75-340	75-150	165-265	225-262

ที่มา : ชัยณรงค์ คันธพนิต (2541)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การทำฟาร์มกวาง

ลักษณะฟาร์มกวาง

การทำฟาร์มกวางสามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบดังนี้

1. การทำฟาร์มกวางแบบปล่อยทุ่งกว้าง การทำฟาร์มกวางแบบนี้เหมาะสำหรับที่มีขนาดพื้นที่กว้างขวาง คือมีการกั้นพื้นที่ด้วยรั้วสูงประมาณ 1.80 เมตร ใช้ลวดชนิดยึดได้สูง (high tensile wire) ถักเป็นตาสี่เหลี่ยมประมาณ 12 ซม. มีเสาไม้สูง 1.8 เมตร ขนาดประมาณ 4 นิ้ว หรือที่เรียกทั่วไปว่าเสาหน้า 4 ฝังให้ห่างกันประมาณช่วงละ 8 เมตร โดยตลอดส่วนรั้วภายในนั้นจะมีความสูงประมาณ 2.20 เมตร รั้วของฟาร์มจะประกอบด้วยรั้วล้อมรอบพื้นที่ฟาร์มทั้งหมด เรียกว่ารั้วเขตนอก (boarder fence) เพื่อกั้นเขตและป้องกันศัตรูโดยเฉพาะอย่างยิ่งสุนัข และมักจะทำให้รั้วลวดหนามเป็นเส้นที่ขึงติดกับพื้นดินเพื่อป้องกันสุนัขศัตรูอื่น ๆ เข้ามาทำร้ายกวางส่วนภายในฟาร์มจะมีการกั้นรั้วแบ่งพื้นที่ออกเป็นแปลงย่อยหลาย ๆ แปลง เพื่อให้กวางอยู่อาศัยและกินหญ้าตลอดจนไปไม้เป็นอาหารได้ในแต่ละแปลง และเพื่อให้สามารถต้อนกวางไปอยู่ในแปลงอื่นที่มีอาหารมากกว่าโดยใช้เวลาหญ้าและต้นไม้ในแปลงเก่าได้มีโอกาสแตกใบได้อีก จึงต้องมีการกั้นบริเวณกลางฟาร์มเป็นช่องคล้ายถนนยาวตลอดฟาร์มตั้งแต่ด้านหน้าไปจนถึงด้านหลังสุดของฟาร์มเพื่อใช้เป็นช่องทางต้อนกวางเปลี่ยนสลับแปลงได้โดยง่ายสำหรับกวางที่ตั้งท้องและพร้อมจะคลอดนั้นจะต้องจัดแปลงขนาดพอเหมาะไว้แปลงหนึ่งต่างหากโดยนอกจากจะมีหญ้าเป็นอาหารพอเพียงแล้วควรจะมีพุ่มไม้เตี้ย ๆ ไว้จำนวนหนึ่งด้วยเสมอ ทั้งนี้เพราะแม่กวางจะเข้าไปซุกอยู่ใต้พุ่มไม้หนีภัยและคลอดลูกเอง ลูกกวางที่คลอดออกมาใหม่จะนอนนิ่งใต้พุ่มไม้นี้โดยคอยดูนมแม่ทุกวันจนครบ 1 - 2 สัปดาห์จึงสามารถลุกวิ่งเดินตามแม่ไปได้ ลูกกวางจะหย่านมที่อายุประมาณ 6 - 7 เดือน ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของอาหาร เมื่อหย่านมแล้วเจ้าของฟาร์มก็ต้องแยกไปรวมฝูงตามขนาดอายุเดียวกันไว้ในแปลงที่แยกออกไปต่างหากมีเช่นนั้นกวางที่ตัวโตกว่าจะทำร้ายถึงตายได้อัตราส่วนของกวางตัวผู้ที่นิยมใช้มักจะใช้ 1 ต่อตัวเมีย 20 - 30 ตัว แต่ในบางกรณีหากตัวผู้มีความสามารถสูงก็อาจคุมตัวเมียได้ถึง 40 - 50 ตัว ซึ่งก็มีปัจจัยสำคัญน่าจะอยู่ที่อาหารและการบำรุงตัวผู้เป็นสำคัญ

2. การทำฟาร์มกวางแบบขังคอก การทำฟาร์มแบบนี้ใช้ในพื้นที่จำกัด การเลี้ยงแบบขังคอก ซึ่งก็คือในการเลี้ยงตามสวนสัตว์ต่าง ๆ แต่ทว่าใช้พื้นที่น้อยกว่า กล่าวคือจะใช้พื้นที่เพียง 3 * 4 เมตร หรือ 5 * 8 เมตร ก็สามารถเลี้ยงกวางได้ 6 - 12 ตัว การเลี้ยงอยู่ทุกวันนี้ จะกั้นคอกเป็นห้อง ๆ ซึ่งก็มีทั้งที่เป็นคอกแบบทึบและแบบโปร่ง คือคอกแบบทึบนั้นจะปิดทึบผนังด้านข้างทั้งสองด้าน ส่วนด้านหน้าและด้านหลังจะมีช่องระบายอากาศให้ พร้อมกับเป็นช่องสำหรับใส่หญ้าและมีช่องประตูเข้าออกและพื้นคอกเทด้วยปูนซีเมนต์ โดยมีอ่างน้ำใส่ไว้ให้กวางกินอยู่ในคอกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับดอกแบบโปร่งก็มีการกันเป็นห้อง ๆ เหมือนกับดอกแบบทึบ จะต่างกันเพียงว่าการกันแบ่งเป็นคอกนั้นใช้ลวดตาข่ายเป็นที่กัน ก็เลยทำให้คอกโปร่งหรือเรียกว่า คอกแบบโปร่งและเช่นเดียวกันภายในคอกมีรวงหญ้าและอ่างน้ำ หรือบางแห่งก็จัดวางไว้ที่ด้านหน้าของคอก นอกจากนั้นก็มี การเทพื้นคอกด้วยปูนซีเมนต์ เพื่อช่วยให้ง่ายต่อการทำความสะอาดคือ เพียงฉีดน้ำเข้าไปล้าง อุจจาระและเศษอาหารที่ตกหล่นอยู่ในคอก ก็จะถูกชะล้างออกหมด

พฤติกรรมการกินอาหาร

กวางจัดเป็นสัตว์ประเภท Intermediate selector คือ สามารถกินหญ้าและใบไม้ต่างๆ รวมทั้งยังสามารถแทะเปลือกต้นไม้เป็นอาหารได้ สำหรับรายชื่อหญ้าและพืชที่กวางกินได้จากการรวบรวมมีดังนี้ (ชัยณรงค์ คันธพนิต, 2541)

1. นามกระสุน (Haki weeds)	16. หญ้านกเขา (Little iron weed)
2. ถั่วลิสงนา (Alyce clover)	17. กระจเม็ง (Yerba-de-tazo)
3. ผักขมหนาม (Spiny amaranth)	18. ไมยราบไร้หนาม
4. ครอบจักรวาล (Hirtum)	19. หญ้าหนาม (Sensitive plant)
5. หญ้ารงนก (Arm grass, millet)	20. ไมยราบยักษ์
6. หญ้าปากควาย (Growfoot grass)	21. กระจตบยอด (Sensitive sorrel)
7. หญ้าขนเล็ก (Para grass)	22. ใบต้นบีบ
8. หญ้าแพรก (Bermuda grass)	23. ใบต้นขนุน
9. หญ้าแห้วหมู (Purple nutsedge)	24. ใบต้นมะม่วง
10. หญ้าไม้กวาด	25. ใบต้นกระถิน
11. ไมยราบเลื้อย (Sensitive vine)	26. ข้าวโพดฝักอ่อน
12. ไมยราบ (Shrubby sensitive plant)	27. เปลือกข้าวโพดฝักอ่อน
13. หญ้าเนเปียร์ (Napier grass)	28. ผักนึ่ง
14. หญ้าได้ใบ (Piss weeds)	29. หญ้าข้าวฟ่าง
15. หญ้าละออง (Little iron weed)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การให้อาหาร

อาหารกวางเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของการทำฟาร์มกวาง เนื่องจากต้นทุนส่วนใหญ่ในการเลี้ยงกวางเป็นค่าอาหาร ดังนั้น ต้องพิจารณาการเลือกใช้ชนิดและปริมาณอาหารให้เหมาะสมกับการเลี้ยงกวางในแต่ละช่วงอายุและแต่ละเพศ และเนื่องจากกวางสามารถกินพืชหลายชนิดเป็นอาหาร รวมถึงผลพลอยได้จากการเกษตรและอาหารชั้นต่าง ๆ ด้วย ดังนั้น ชนิดและปริมาณอาหารที่กวางต้องการในแต่ละช่วงอายุ ดังนี้

1. กลุ่มกวางโตเต็มวัย อาหารที่ใช้เลี้ยงกวางกลุ่มนี้ สามารถใช้อาหารที่ใช้เลี้ยงวัวมาเลี้ยงกวางได้ โดยให้หญ้าสด 6 กก./ตัว/วัน หากเป็นต้นข้าวโพด ก็ให้ 2 กก./ตัว/วัน โดยเสริมด้วยอาหารที่ใช้เลี้ยงวัวเนื้อในจำนวน 2 ชีด/ตัว/วัน

2. ตัวเมียอุ้มท้อง ช่วงนี้ต้องให้ความสำคัญมาก เพราะแม่กวางที่สมบูรณ์จะให้ลูกกวางที่มีความสมบูรณ์และมีน้ำหนักมาก ส่งผลให้อัตราการรอดตายสูง สำหรับชนิดและปริมาณอาหารที่ให้กับแม่กวางอุ้มท้องนั้น ในช่วงครึ่งแรกของการตั้งท้อง (4 เดือน แรกของการตั้งท้อง) สามารถให้อาหารเช่นเดียวกับพวกโตเต็มวัย ส่วนในช่วงครึ่งหลังของการตั้งท้อง ลูกกวางที่อยู่ในท้องจะมีการเจริญเติบโตเร็วมาก ดังนั้น จึงต้องเพิ่มปริมาณอาหารให้กับมัน โดยให้หญ้าสด 7 กก./ตัว/วัน หรือต้นข้าวโพด 2.5 กก./ตัว/วัน และเริ่มด้วยอาหารชั้น ครึ่ง กก./ตัว/วัน

3. แม่กวางให้นมลูก หรือช่วงก่อนการหย่านม (แรกเกิด - 120 วัน) ช่วงนี้ แม่กวางต้องการอาหารมากเพื่อนำไปสร้างน้ำนมให้ลูก จึงต้องให้หญ้าสด 8 กก./ตัว/วัน หรือต้นข้าวโพด 3 กก./ตัว/วัน โดยเสริมด้วยอาหารชั้น ครึ่ง กก./ตัว/วัน ในช่วงนี้ เมื่อผ่านไปได้ประมาณ 60-70 วัน ลูกกวางก็กินหญ้าได้แล้วก็ต้องฝึกให้ลูกกวางกินหญ้า เพื่อให้กระเพาะมีการพัฒนา

4. ช่วงหลังหย่านม เป็นการเลี้ยงแบบกวางรุ่น (อายุ 4-16 เดือน) การให้อาหารในช่วงนี้ก็เพื่อให้กวางรุ่นมีการเจริญเติบโตสูงที่สุด โดยแบ่งช่วงการให้อาหารเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงอายุ 4-10 เดือน ให้หญ้าสด 3 กก./ตัว/วัน เสริมด้วยอาหารชั้น 3กก./ตัว/วัน เสริมด้วยอาหารชั้น 3 ชีด/ตัว/วัน และในช่วง 10-16 เดือน ให้หญ้าสด 6 กก./ตัว/วัน เสริมด้วยอาหารชั้น ครึ่ง กก./ตัว/วัน

ตารางแสดงปริมาณการกินอาหารของกวางรูซ่าที่อายุต่าง ๆ กัน

ตารางที่ 2 ปริมาณการกินอาหารของกวางรูซ่า

ปริมาณการกินอาหาร (กก.วัตถุแห้ง/ตัว/วัน)		
	เพศผู้	เพศเมีย
ลูกกวาง (6 เดือน)	1.0	1.5
กวางรุ่น (8 เดือน- 1 ปี)	1.7	0.8
กวางใหญ่ (มากกว่า 1 ปี)	1.0	1.0-1.4

ที่มา : Woodford and Dunning (1990)

สมรรถภาพการเจริญเติบโตของกวางรูซ่า

Chardonnet T.R (1993) รายงานสมรรถภาพการเจริญเติบโตของกวางรูซ่า มีน้ำหนักแรกเกิดเฉลี่ย 4 กก. (เพศผู้ 4.5 กก. เพศเมีย 3.5 กก.) น้ำหนักหย่านมอายุ 4 เดือนเฉลี่ย 30 กก. อัตราการเจริญเติบโตก่อนหย่านมเฉลี่ย 200 กรัม/วัน น้ำหนักเมื่ออายุ 15 เดือน (เพศผู้ 55 กก. เพศเมีย 45 กก.) เฉลี่ย 50 กก. อัตราการเจริญเติบโตหลังหย่านม (4-15 เดือน) เฉลี่ย 60 กรัม/วัน

การผสมพันธุ์

ข้อมูลเฉพาะด้านการสืบพันธุ์ของกวาง มีดังนี้

เพศเมีย

1. สามารถเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ เมื่อมีอายุ 14 เดือน หรือมีน้ำหนักตัวเฉลี่ย 85 กิโลกรัม
2. มีวงรอบการเป็นสัดได้ตลอดปี ซึ่งแต่ละวงรอบการเป็นสัดใช้เวลาเฉลี่ย 19 ± 2 วัน/รอบ

โดยการเป็นสัดแต่ละครั้งมีเวลา 10-29 ชม.

3. มีระยะเวลาการตั้งท้องระหว่าง 265 วัน (8 เดือน 3 สัปดาห์) และออกลูกครั้งละ 1 ตัว
4. มีระยะเวลาจากการออกลูกตัวหนึ่งไปจนถึงออกลูกอีกตัวหนึ่ง 329 ± 30 วัน

เพศผู้

1. ถึงวัยเจริญพันธุ์เมื่อมีอายุ 24-30 เดือน
2. ช่วงที่เหมาะสมที่สุดในการผสมพันธุ์ คือ ช่วงที่ลอกหนังหุ้มเขาอ่อนออก เป็นเขาแข็ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. กวางตัวผู้ในฝูงมีเขาแข็งไม่พร้อมกัน ทำให้กระจายการมีเขาแข็งตลอดปี
4. สามารถผสมพันธุ์กับตัวเมียได้ เฉลี่ย 5 ตัว/ตัวผู้ 1 ตัว

การผลิตเนื้อกวาง

จากการศึกษาซากกวางรูซ่าที่ศูนย์วิจัยฯ หนองกวาง พบว่า น้ำหนักก่อนฆ่าเฉลี่ย 56 กก. มีเปอร์เซ็นต์ซาก 62.1% เปอร์เซ็นต์เนื้อแดง กระดูก และไขมัน เท่ากับ 78.4, 20.3 และ 1.3% ตามลำดับ

ประเทศนิวซีแลนด์จะนำกวางส่งโรงฆ่า เมื่อกวางมีอายุ 15-18 เดือน เพราะถ้าเลี้ยงต่อไป กวางจะสะสมไขมันประสิทธิภาพการใช้อาหารลดลงทำให้เปลืองค่าอาหารและคุณภาพของเนื้อ กวางจะเริ่มเหนียวถ้ามีอายุ 3 ปีขึ้นไป กวางฟอลโลจะส่งโรงฆ่าเมื่ออายุ 12-15 เดือน น้ำหนักตัว 45-50 กก. และจะได้น้ำหนักซาก 25.30 กก. (Yerex และ Spiers, 1990) กวางจะมีเปอร์เซ็นต์ซาก 55-60% และซากกวางหลังฆ่าและ ได้เนื้อแดง 70-75% ขณะที่สัตว์อื่นๆ มีเนื้อแดงเพียง 45-60% ทั้งนี้ เนื่องจากกวางมีสัณฐานวิทยาในการระงับภัยสูงมากหนีตลอดเวลา จึงทำให้มีมัดกล้ามเนื้อที่ขาหลังมากเป็นพิเศษไขมันต่ำ และเนื้อแดงมีสีคล้ำมาก เนื่องจากมีปริมาณธาตุเหล็กที่สูงกว่าเนื้อสัตว์อื่นๆ (Drew, 1992) ดังตารางการเปรียบเทียบปริมาณคุณค่าทางโภชนาการเมื่อเทียบกับสัตว์ชนิดอื่น

ตารางที่ 3 คุณค่าทางโภชนาการของเนื้อกวางเปรียบเทียบกับเนื้อสัตว์ชนิดอื่นๆ

เนื้อสัตว์	โปรตีน g/100g	พลังงาน cal/100g	แคลเซียม mg/100g	ฟอสฟอรัส mg/100g	ไทอามีน mg/100 g	ไรโบเฟลวิน mg/100g	ไนอาซิน mg/100g
เนื้อโค	18.5	263	11	171	0.08	0.16	4.4
เนื้อแกะ	16.5	263	10	147	0.15	0.20	4.8
เนื้อสุกร	15.7	308	9	175	0.76	0.18	4.1
เนื้อกวาง	21.6	126	10	249	0.23	0.48	6.3

ที่มา : Drew (1992)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของเขากวาง

กวางตัวผู้จะเริ่มสร้างเขาเมื่ออายุประมาณ 1 ปี จากปุ่มส่วนหน้าของกะโหลกศีรษะ เป็นอวัยวะที่เจริญมาจากส่วนของเนื้อเยื่อชั้นนอก (epidermis) โดยงอกติดกะโหลกด้านหน้า (frontal bone) แต่ไม่ได้เป็นส่วนของกะโหลกศีรษะ เขามีลักษณะต้นไม่กลวงเหมือนเขาโค แพะ และในช่วงที่มีเขาอ่อน (valvet) จะมีเลือดมาหล่อเลี้ยงและอุดมไปด้วยเนื้อเยื่อ vascular ซึ่งประกอบด้วยฮอร์โมนเทสโทสเตอโรน และแร่ธาตุแคลเซียม โดยเฉพาะส่วนปลายเขามีแร่ธาตุซิลิเนียมอยู่จำนวนมาก ตัวลำเขาของกวางป่ายาว 70-80 ซม.

เขากวางแต่ละข้างจะมี 3 กิ่ง กิ่งแรกเรียก กิ่งรับหมา (brow tine) จะชี้ไปด้านหน้า ตัวลำเขาจริงจะชี้ไปด้านหลัง รอยต่อระหว่างกิ่งรับหมาและลำเขาจริงจะมีลักษณะคล้ายรูปตัวยู กิ่งที่รูปตัววี ปลายของลำเขาจริงจะแตกแขนงออกเป็น 2 กิ่ง โดยที่กิ่งด้านหน้าจะยาวกว่ากิ่งด้านหลัง ลักษณะภายนอกของเขากวางอ่อนมีหนังหุ้มขนสั้นละเอียดคล้ายกำมะหยี่

ภาพที่ 6 ลักษณะเขากวาง

ที่มา : กรมปศุสัตว์ (2547)

เขากวางอ่อนเมื่อเวลาผ่านไป 2-3 เดือน จะแปรสภาพเป็นเขาแข็ง (antler) มีลักษณะคล้ายหินปูนสีขาว เขากวางจะแก่เต็มที่และแข็งแรงในช่วงฤดูผสมพันธุ์ (พฤษภาคม-กรกฎาคม) และเขาจะหลุดในเดือนกันยายน ซึ่งกวางจะสามารถผลัดเขาได้และสร้างขึ้นมาใหม่ทุกปี กวางจึงจัดอยู่ในตระกูล Cervidae ในขณะที่เขาของแพะและ (horn) ไม่สามารถผลัดเขาและสร้างขึ้นมาใหม่ได้เหมือนเขากวาง กวางป่าจะมีการผลัดเขาทุกปีในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ภายหลังจากเขาหลุด 7 วัน กวางจะสร้างเนื้อขึ้นมาหุ้มบริเวณที่เขาหลุด จากนั้นอีกประมาณ 21 วัน จะเริ่มงอกเขาใหม่ การเจริญเติบโตของเขากวางจะมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เพิ่มขึ้นทั้งขนาดและความยาว จนกระทั่งกวางมีอายุ 9-10 ปี ความยาวของเขากวางจะลดลงแต่มีขนาดใหญ่ขึ้น (สุรัตน์ เตชอภิชาติ, 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสร้างเขาของกวางรูซ่าที่เลี้ยงพบว่า กวางรูซ่าเริ่มอกเขาแรก (เขาเทียน) เมื่ออายุ 234 วัน เขามีความยาวสูงสุดเฉลี่ย 10.21 ซม. (7.0-17.5) เส้นรอบวงเขาเฉลี่ย 7.13 ซม. (5.5-10.5 ซม.) และสลัดเขาแรกทิ้งเมื่ออายุ 418 วัน หลังจากสลัดเขาแรกทิ้ง 24.11 วัน จึงเริ่มสร้างเขาสองเมื่ออายุ 653.43 วัน น้ำหนักเขากวางอ่อนในแต่ละปี (อนันต์ ศรีขาว, 2536)

เขากวางเมื่อตัดแล้วสามารถที่จำหน่ายได้สองแบบคือเขากวางสดและเขากวางอบแห้งซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ทำฟาร์มโดยได้มีการศึกษาน้ำหนักเขากวางทั้งก่อนอบแห้งและหลังอบดังตาราง

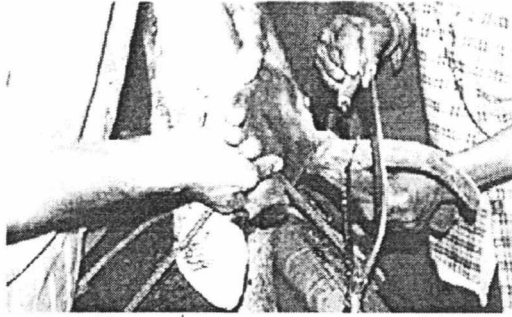
ตารางที่ 4 ผลการศึกษาน้ำหนักของเขากวางอ่อนพันธุ์รูก่า

อายุกวาง	ก่อนอบ	หลังอบ	% น้ำหนักแห้ง
2 ปี	355.34	162.28	45.63
3 ปี	495.6	185.75	37.53
4 ปี	690.18	267.41	38.74

ที่มา : Yerex และ Spiers (1990)

การตัดเขากวาง จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะลดอันตรายจากการจัดการฝูงกวาง ไม่ให้ประสบปัญหาอีกทางหนึ่งได้ เขากวางที่ตัดออกสามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างมีคุณค่าทางเศรษฐกิจ แทนที่จะปล่อยให้แก่ไปเป็นหินปูนอย่างเปล่าประโยชน์ และเป็นอันตรายต่อฝูงสัตว์ที่ทำการเลี้ยงขยายพันธุ์ การตัดเขากวางจะเริ่มตัดกันเมื่อ เขากิ่งสุดท้ายเริ่มแตกแยกออกมาจากกันยาวไม่เกิน 2 นิ้ว จากการสังเกตในระยะนี้เขากวางจะเจริญเติบโตรวดเร็ว เฉลี่ยประมาณวันละ 1 - 2 ซม. หรือจะคำนวณจากการหลุดของเขาไม่เกิน 90 วัน การตัดเขากวางอ่อนเมื่อตัดครั้งแรกผ่านไป ซึ่งในระยะนี้เขากวางยังไม่แก่จัดรอยแผลถูกดูแลรักษาไว้ให้ได้ดีด้วยกรรมวิธีที่ถูกต้อง เขากวางจะงอกขึ้นมาใหม่เป็นครั้งที่ 2 และสามารถใช้ประโยชน์ได้เช่นเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7 การตัดเขากวาง

ที่มา : กรมปศุสัตว์ (2547)

อุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเขากวางอ่อน

1. เชือกมัดเขากวาง
2. เชือกมัดห้ามเลือดเส้นเล็ก ขนาด 0.5 มิลลิเมตร
3. สำลีซับเลือด
4. ยาดำ รักษาแผล
5. เหล็กล็อกหัวกวาง
6. เลื่อยตัดกิ่งไม้พื้นละเอียด
7. ฤงพลาสติกขนาด 7" * 10"
8. เหล้าขาวดีกรีต่ำ (20 - 35 ดีกรี)
9. ถังแสดนเลสผสมเหล้ากับเลือดกวางให้เข้ากัน
10. ผ้าดิบสีขาวขนาด 6" * 6"
11. คนตัดเขาและผู้ช่วยอีก 4 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนการตัดเขา

1. เวลาที่ตัดควรเป็นตอนเช้าตรู่ เพราะจะทำให้แรงดันของเลือดต่ำ และเลือดจะได้ไม่ออกมา
2. จับกวางมัดโดยการใช้อุปกรณ์คล้องที่ขาหลังมัดให้กวางนอนลง มัดขาหน้าทั้ง 2 ข้าง ดึงไว้ คอกจับควรเป็นคอกขนาดเล็ก เพื่อลดทางวิ่งของกวางและสะดวกในการจับ
3. จับหัวกวางใส่ในเหล็กล็อกหัวกวาง ใช้เชือกที่มีอยู่มัดติดกับเหล็กล็อก ใช้เท้าเหยียบเหล็กล็อกคนละข้างอีก 2 คน อยู่ที่ปลายเหล็กล็อกคนละข้าง อีก 2 คน ดึงเชือกขาหน้าและขาหลังไว้ใช้เชือกเล็กมัดห้ามเลือดที่โคนขาไว้ก่อนตัด
4. ใช้เลื่อยที่คมตัดเขาอ่อน ห่างจากโคนเขาประมาณ 2 - 3 นิ้ว ตัดให้ขาดออกมาและถ้าต้องการเลือดจากเขาก็ให้ใช้ถุงพลาสติกใส่เหล้ามารองเอาตอนนี้เลย
5. เมื่อตัดเขาออกมาแล้ว ให้ยกเขาให้รอยตัดขึ้นด้านบน เพื่อป้องกันไม่ให้เลือดไหลออกมาจากช่องทางเดินของเส้นเลือด และเพื่อรักษาคุณภาพของเขากวางอ่อนให้มีคุณภาพสูงสุด
6. ใช้ยาดำโปะไปที่รอยแผลที่โคนเขา และเอาสำลีโปะทับไปอีกชั้น จากนั้นใช้ผ้าขาวที่เตรียมไว้ห่อแล้วใช้เชือกขนาด 0.5 มิลลิเมตรมัดติดโคนเขาเพื่อห้ามเลือดไว้ การมัดใช้เทคนิคเพื่อให้ดึงออกง่าย ๆ และเมื่อแผลหายแล้ว หรือเลือดหยุดไหล จะได้คลายเชือกออกจากการมัดได้สะดวก
7. เริ่มดำเนินการตัดอีกข้างหนึ่งเช่นเดียวกันดังกล่าวมาแล้ว
8. แก้มัดกวางแล้วปล่อยออกไป
9. ถ้าแผลแห้งแล้ว หรือเลือดหยุดไหล ให้ดึงเชือกที่มัดห้ามเลือดออก
10. นำเขากวางอ่อนไปแช่แข็ง เพื่อเตรียมส่งหรือดำเนินการรอบด้วยความร้อนให้แห้ง เก็บไว้จำหน่ายต่อไป
11. ถ้าได้ปฏิบัติอย่างถูกวิธีดังกล่าว คุณสมบัติของยาดำจะรักษาแผลได้ดี ทำให้เซลล์เจริญของเนื้อเยื่อปิดรอยแผลสนิทอย่างรวดเร็วและเขากวางจะเจริญเติบโตอีกครั้ง สามารถตัดได้อีกครั้งก่อน 45 วัน ซึ่งเขาอ่อนที่งอกขึ้นครั้งนี้จะมีขนาดเล็กกว่าครั้งแรกประมาณ 50 % ซึ่งเขากวางที่ได้มีลักษณะต่างกันสามารถแบ่งเกรดได้ตามตารางที่ 5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 การจัดลำดับเกรดเขากวางขององค์การซีราด

เกรด	ขนาดลำดับเกรด	เส้นรอบวง	ความยาว	จำนวนกิ่งแขนง	
พิเศษ A	พิเศษ A		-	1	
	พิเศษ A2		-	2	
	A	A1 ยาว		มากกว่า 40 ซม.	1
		A1 กลาง		มากกว่า 30 ซม.	1
		A1 สั้น	18 ซม. ขึ้นไป	น้อยกว่า 30	1
	A	A2 ยาว	16 ซม. ขึ้นไป	ซม.มากกว่า 40	2
		A2 กลาง		ซม.มากกว่า 30	2
		A2 สั้น		ซม.น้อยกว่า 30	2
				ซม.	
B	B1 ยาว		มากกว่า 40 ซม.	1	
	B1 กลาง		มากกว่า 30	1	
	B1 สั้น	14 ซม. ขึ้นไป	ซม.น้อยกว่า 30	1	
	B2	B2 ยาว		ซม.มากกว่า 40	2
		B2 กลาง		ซม.มากกว่า 30	2
	B2 สั้น		ซม.น้อยกว่า 30	2	
				ซม.	
C	C1 ยาว		มากกว่า 40	1	
	C1 กลาง		ซม.มากกว่า 30	1	
	C1 สั้น	13 ซม. ขึ้นไป	ซม.น้อยกว่า 30	1	
	C2	C2 ยาว		ซม.มากกว่า 40	2
		C2 กลาง		ซม.มากกว่า 30	2
	C2 สั้น		ซม.น้อยกว่า 30	2	
				ซม.	
D	D1 ยาว		มากกว่า 40	1	
	D1 สั้น		ซม.น้อยกว่า 30	1	
	D2 ยาว	11 ซม. ขึ้นไป	ซม.มากกว่า 30	2	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาใดๆของอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกรด	ขนาดลำดับเกรด	เส้นรอบวง	ความยาว	จำนวนกิ่งแขนง
Spiker (เขาแรกของ กวาง) ใต้ห้วย	SP1	ต่ำกว่า 11 ซม.	10-20 ซม.	-
	SP2	9 ซม. ขึ้นไป	10-25 ซม.	-
	TW1	0.5 กก.		1
	TW2	0.5 กก.	สูงสุด 25 ซม.	2
	TW3	ต่ำกว่า 0.5		1 หรือ 2
	TW4	กก.ต่ำกว่า 0.3		1 หรือ 2
กก.				
	D2	สั้น	ชม.น้อยกว่า 30 ซม.	2
E	E ยาว		มากกว่า 30 ซม.	1 หรือ 2
	E สั้น		ชม.น้อยกว่า 30 ซม.	1 หรือ 2

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ที่มา : สุรัตน์ เตชอภิชาติ (2536)

ข้อควรระวัง

1. การตัดเขากวางต้องห้ามเลือดให้หยุด ถ้าไม่เช่นนั้นแล้ว เลือดจะไหลไม่หยุดและกวางจะตายได้
2. ผู้ตัดเขากวางต้องมีความชำนาญ และดำเนินการเป็นทีม ใช้เวลาให้น้อยที่สุดในการจับกวางมัดและการตัดเพื่อลดอันตรายการช็อกของกวางด้วย
3. ห้ามใช้ยาซึมหรือยาสลบ ที่จะไปมีผลกระทบต่อกระแสโลหิตของกวาง เพราะเขากวางอ่อนมีเส้นส่งมาเลี้ยงด้วยยาจะติดไปกับเขากวางอ่อนอาจจะมีผลกระทบบกับผู้บริโภค
4. ในการบังคับกวางด้วยของบังคับหรืออุปกรณ์ที่ดัดแปลงนั้นก็สามารทำได้ต้องระวังไว้เช่นกัน แต่ต้องระวังไม่ให้เกิดการบาดเจ็บ ซึ่งขั้นตอนก็จะประกอบด้วย การฉีดยาชาที่บริเวณโคนเขาและใช้ยางรัดให้แน่นก่อนใช้เลื่อยมือตัดเขากวางออกแล้วจึงใช้ยาเนกาชันโปะแผลและภายใน 4 - 10 ชั่วโมงแผลก็จะแห้งเป็นปกติได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การอบเขากวาง กรรมวิธีดั้งเดิมจะตั้งกระทะคั่วทรายให้ร้อน นำเข่าอ่อนลงคั่ว (คล้ายกับการคั่วเกาลัด) หรือหากจะไม่ทำให้แห้งทันที ก็จะใช้วิธีเก็บรักษาโดยนำไปแช่เย็น ในปัจจุบันวิธีนิยมคือ เอาผ้าพันเขากวางไว้เหนือเตา โดยใช้ไฟอ่อน ๆ รมเขากวางต้องคอยดูความแรงของไฟ ตลอดเวลาถ้าไฟแรงเกินไปเขาจะแตกและไหม้การอบเขากวางต้องอาศัยประสบการณ์และความชำนาญมาก บางครั้งถ้าใช้ไฟอ่อนเกินไปเขาก็จะเน่าเสียได้ หรือภายนอกแห้งแต่ภายในอาจไม่แห้ง เขากวางไหม้ ขายได้ราคาต่ำส่วนใหญ่ผู้เลี้ยงม้ามาขอซื้อในราคาประมาณคู่ละ 2,000 บาท ทั้งนี้เพื่อนำไปบดผสมกับน้ำผึ้งให้ม้ากินเพื่อเพิ่มพลังกำลังให้ม้า เมื่ออบแห้งแล้วก่อนหั่นจะใส่เหล้าหมักเอาไว้ก่อนเพื่อให้เข่าอ่อนตัวแล้วจึงหั่นเขากวางเป็นชิ้นบาง ๆ ตลาดเขากวางที่เยาวราชขาย กิโลกรัมละ 20,000 - 30,000 บาท โดยผู้ซื้อไม่สามารถเลือกส่วนกลางส่วนโคนหรือปลายได้ ผู้ขายจะหั่นคละกั้นไป

ภาพที่ 8 การอบเขากวาง

ที่มา : กรมปศุสัตว์ (2547)

การจัดการอาหารช่วงระยะการสร้างเข่า

หากกวางได้รับปริมาณอาหารไม่เพียงพอ หรือทำให้กวางเกิดความเครียดจากสาเหตุต่าง ๆ จะมีผลทำให้ผลผลิตเข่าต่ำลง การเสริมอาหารขึ้นที่มีคุณภาพดีเพื่อต้องการเพิ่มผลผลิตเข่านั้นให้ผลไม่แตกต่างกับการให้กวางได้กินอาหารพืชหญ้าคุณภาพดีในปริมาณเพียงพอกับความต้องการ ดังนั้น ในช่วงระยะการสร้างเข่าจึงควรมีปริมาณอาหารที่เพียงพอวางให้กินอย่างเต็มที่ อย่าจำกัดอาหารและไม่จำเป็นต้องเสริมอาหารขึ้น

ระยะเวลาการตัดเข่า

ระยะเวลาในการตัดเข่าเป็นช่วงเวลาที่สำคัญมาก และมีข้อจำกัดเวลาในการตัดเข่า คือ จะต้องตัดเข่าในระยะเวลาที่เหมาะสม เมื่อเขามี 50-60 วัน หากตัดเข่าเร็วก่อนเวลาเกินไป จะทำให้ได้ผลผลิตน้ำหนักของเข่าน้อยลง (เงินจะน้อยลงไปด้วย) แต่ถ้าตัดเข่าช้าเกินไปทำให้คุณภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของเขาคัดด้วยลง ดังนั้น จึงต้องคอยตรวจดูลักษณะเขาทุก 2-3 วัน ว่าตัวโตถึงเวลาตัดเขาหรือไม่ โดยปกติกวางที่โตเต็มที่เขาคงจะออกยาวเฉลี่ยวันละ 1 ซม. หรือคิดเป็นน้ำหนักเขาเพิ่มวันละ 50 กรัม ในกวางแต่ละตัวจะมีเวลาที่เหมาะสมในการตัดต่างกันไป ซึ่งจะต่างกันไปตามอายุของกวาง (Yerex และ Spiers, 1990)

ตารางที่ 6 ระยะเวลาการตัดเขากวางพันธุ์ซัวและน้ำหนักเขาที่ได้

อายุกวาง (ปี)	อายุเขาคัด (วัน)	น้ำหนักเขากวางรูซัว (กก.)	น้ำหนักเขากวางแดง (กก.)
2	55	1.01	1.44
3	58	1.60	2.05
4	60	1.93	2.60
5	61	2.17	2.90

ที่มา : Yerex และ Spiers (1990)

ส่วนประกอบทางเคมีของเขากวาง

เขากวางเมื่ออบแห้งจะมีน้ำหนักประมาณ 35% ของน้ำหนักสด และเขาที่อบแห้งจะต้องมีความชื้นไม่เกิน 15% คุณค่าทางโภชนาของเขากวางประกอบด้วย โปรตีน 47%, แร่ธาตุ 33%, ไขมัน 3% และความชื้น 12% ผลผลิตน้ำหนักของเขากวางและคุณภาพแตกต่างกันไปตามสายพันธุ์และอายุกวาง คุณภาพของเขากวางแบ่งเป็นเกรด โดยเขากวางคุณภาพดีจะมีความยาวของลำเขาไม่น้อยกว่า 40 ซม. ขนาดเส้นรอบวงลำเขาไม่น้อยกว่า 18 ซม. ราคาการจำหน่ายเขาแบ่งตามสรรพคุณเป็น 3 ส่วน ส่วนปลายยอดเขากวางมีราคาแพงที่สุด เนื่องจากมีคุณค่าทางโภชนามากกว่าส่วนอื่น ส่วนกลางใช้รักษาโรคไขข้อ และส่วนโคนใช้รักษาในผู้ชราที่ขาดแร่ธาตุแคลเซียม

สรรพคุณของเขากวางอ่อน

Kong and But (1985) รายงานว่าเขากวางอ่อนมีสรรพคุณใช้เป็นยารักษาโรคโลหิตจาง ไขข้ออักเสบ และกามตายด้าน ขณะที่ Yoon (1989) ได้รายงานว่าเขากวางอ่อนใช้เป็นยาบำรุงสุขภาพ และสามารถป้องกันรักษาโรคในเด็กเล็กได้หลายโรค สำหรับในประเทศไทยผู้ที่นิยมบริโภคเขากวางอ่อนได้แก่ ชาวจีนสูงอายุ ส่วนใหญ่จะหาซื้อรับประทานเฉพาะช่วงฤดูอากาศหนาวเย็น เพื่อต้องการบำรุงสุขภาพทำให้ร่างกายอบอุ่น โดยทำการตุ๋นหรือดองเหล้าร่วมกับสมุนไพรจีน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ฮวยซ์ว แก่ากั และบักคั) คนที่เป็นความดันโลหิตสูงไม่ควรรับประทาน นอกจากนี้มีรายงานว่าใน
เขากวางอ่อนมีฮอร์โมน Insulin-link Growth Factor (IGF1)

โรคที่พบในกวาง

กวางที่มีอายุระหว่าง 12-15 เดือน มักจะป่วยได้ง่ายกว่ากวางที่มีอายุเต็มวัย แต่โดยทั่วไป
แล้วหากเลี้ยงกวางจำนวนไม่หนาแน่นเกินไปจะไม่ค่อยพบมีการติดเชื้อโรค โรคที่พบในกวาง คือ

1. โรคกวางที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย

- วัณโรค เกิดจากเชื้อ *Mycobacterium bovis* ที่บริเวณปอดและต่อมน้ำเหลืองในช่องอก
และที่เต้านม กวางมีร่างกายซูบผอม กินอาหารลดลง ระบบทางเดินหายใจผิดปกติ หายใจขัด ไอ

- ท้องเสีย เกิดจากเชื้อ *Salmonella spp.* พบว่าส่วนมากเป็นสาเหตุการตาย

2. โรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส

- โรคปากและเท้าเปื่อย อาการเริ่มแรกกวางมีน้ำลายฟูมปากและมีตุ่มใสเล็กๆ เกิดขึ้นภายใน
ปาก บริเวณกีบเท้า มีอาการชาเจ็บ เดินกระเผลกและไม่กินอาหาร

3. โรคพยาธิ พบน้อยในกวาง แต่ในการเลี้ยงเป็นฟาร์มควรจะมีการถ่ายพยาธิด้วย

ลักษณะอาการป่วยของกวาง

- กวางป่วย มีอาการหงอยซึม แยกออกจากฝูง ไม่นินเมื่อเข้าใกล้ มักถูกตัวอื่นทำร้าย หัว
และหูห้อยตก

- อาการป่วยเนื่องจากพยาธิ กวางจะซูบผอม โตช้า ผิวหนังหยากกร้าน ใบบ่อย

- อาการป่วยจากโรคเลปโตสไปโรซิส เบื่ออาหาร มีฝ้าในปาก น้ำลาย น้ำมูกไหล หายใจ
ลำบาก ลึ้นนม

การป้องกันโรค

- หากกวางป่วย ควรแยกออกจากฝูง และปรึกษาสัตวแพทย์

- ควรแยกกวางที่ได้มาใหม่ กักไว้สักระยะหนึ่ง (ประมาณ 1 เดือน) ตรวจดูอาการ

- ควรให้อาหารที่มีคุณค่า ทำวัคซีน และถ่ายพยาธิ

- รักษาความสะอาดในโรงเรือน รางอาหารและน้ำ

- อย่าให้กวางถูกขังในคอกที่อับชื้นและสกปรกโดยเฉพาะในตอนกลางคืน

- แหล่งน้ำต้องสะอาดเพื่อป้องกันตัวกลางของพยาธิใบไม้ในตับ

- ทำการทดสอบวัณโรค (Tuberculin Test) ปีละครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปดแก้ไข และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง

4. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ปี พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ปี 2535 ได้รับการแก้ไข อนุญาตให้การเพาะเลี้ยงฟาร์มกวางป่าไทยหรือกวางม้าในเชิงการค้าเป็นธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมายโดยต้องขออนุมัติ และจดทะเบียนฟาร์มกับกรมป่าไม้ ปัจจุบันในประเทศไทยมีสายพันธุ์กวางที่ทำการเพาะเลี้ยง คือ กวางป่า กวางรูซ่า (อนันต์ ศรีขาว, 2536 ; ศูนย์วิจัยเกษตรกรไทย, 2540) และกวางซีก้าสายพันธุ์เวียดนาม (สาริต วิทยาภรณ์, 2540)

สหกรณ์

สหกรณ์ คือ องค์การธุรกิจแบบหนึ่งที่ตั้ง และดำเนินการโดยกลุ่มบุคคลผู้มีความประสงค์แบบเดียวกันในการที่จะจัดปัญหาความเดือดร้อน ทางเศรษฐกิจและสังคมในหมู่สมาชิกหรือดำเนินการร่วมกัน โดยถือความสมัครใจตามหลักประชาธิปไตย หลักความยุติธรรม หลักการศึกษา หลักช่วยเหลือตนเอง และหลักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

“งานร่วมมือกันวิธีการจัดการอย่างหนึ่งที่บุคคลพอใจร่วมกันเพื่อบำรุงความเจริญในทางเศรษฐกิจ โดยแบ่งกำไรเสมอกัน” (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493)

“คณะบุคคล ซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้” (พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2511 มาตรา 4 วรรคแรก)

หลักการสหกรณ์

เดิมใช้หลักการสหกรณ์รอชเดล แต่ปัจจุบันใช้ผลของการประชุมขององค์การสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งประชุมครั้งที่ 23 ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เมื่อเดือน กันยายน พ.ศ. 2509 มีอยู่ด้วยกัน 6 ประการ

1. การเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ และไม่กีดกันการเข้าเป็นสมาชิก
2. การควบคุมตามหลักประชาธิปไตยและดำเนินโดยอิสระ
3. การจำกัดอัตราเงินปันผลตามหุ้น เพียงไม่เกินอัตราดอกเบี้ย
4. การจัดสรรรายได้ (กำไรสุทธิ) เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและความเป็นธรรมในหมู่สมาชิก
5. การศึกษาอบรมทางสหกรณ์
6. การร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ทั้งปวง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. สหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

สหกรณ์กวางแห่งประเทศไทยจัดตั้งเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2537 โดยคณะผู้สนใจและนักวิชาการจากสถาบันสุวรรณวาจกกสิกิจฯ ทั้งนี้โดยก่อนหน้านั้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2534 รศ.ดร.ชัยณรงค์ คันธพนิต ได้ติดต่อกับองค์การชีราดเพื่อขอความรู้และความร่วมมือในการเริ่มต้นทำฟาร์มกวางในประเทศไทย หลังจากนั้นองค์การชีราดได้ส่ง ดร.ฟิลลิปส์ ชาร์ตอนเนตต์ และผู้แทนจากสหกรณ์กวางนิวคาลิโดเนีย เข้ามาประสานในรายละเอียด ช่วงปี พ.ศ.2535 จึงจัดผู้สนใจในประเทศไทย จำนวน 16 คน เดินทางไปดูฟาร์มที่นิวคาลิโดเนีย กลุ่มเหล่านี้ได้เจรจาตกลงซื้อกวางรูซ่าจากนิวคาลิโดเนีย แล้วจึงได้จัดตั้งสหกรณ์ขึ้น กวางที่สหกรณ์นำเข้ามาทั้งหมด 3 รุ่น รวมทั้งหมด 970 ตัว รุ่นสุดท้ายนำเข้าเมื่อปี 2540 กวางที่นำเข้ามาเมื่อปี 2540 สัดส่วนของตัวผู้ต่อตัวเมียคือ 1 ต่อ 20 เป็นหลักที่ตกลงกันไว้กับนิวคาลิโดเนีย กวางทั้งหมดเป็นกวางรูซ่า ทุกวันนี้กวางพวกนี้กระจายไปอยู่ตามฟาร์มต่าง ๆ ในกลุ่มของสมาชิกเช่น ระยอง ตาก พังงา ราชบุรี นครปฐม สระบุรี นครนายก กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ฯลฯ (ชัยณรงค์ คันธพนิต, 2541)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อนันต์ ศรีขาว (2536) ได้ศึกษาต้นแบบฟาร์มเพาะเลี้ยงกวาง การกินอาหารและน้ำและการตัดเขาอ่อน เพื่อเป็นสัตว์เศรษฐกิจตัวใหม่ของไทย ผลการศึกษาพบว่าคอกเลี้ยงกวางเป็นแบบ Intensive Deer Farming จำนวน 2 คอก ขนาด 20*30 และ 10*10 ตารางเมตร ภายในคอกแรกแบ่งเป็น 3 คอกเล็ก ขนาด 20*10 ตารางเมตร มีประตูติดต่อกันได้ ล้อมรั้วลวดตาข่ายสูง 3 เมตร ส่วนล่างเป็นกำแพงอิฐบล็อกจากดินเหนียว 1.20 เมตร ส่วนที่เหลือเป็นลวดตาข่าย คอกมีประตูสองชั้นกว้าง 3 เมตร ภายในคอกมีรางหญ้า อ่างน้ำดื่มและอ่างน้ำขังให้กวางลงนอนแช่น้ำได้ การจับกวางมี 2 วิธี คือการใช้ยาสลบแลกรวามด้วยตาข่าย ลักษณะการเลี้ยงจะเลี้ยงแบบขังคอกตลอด โดยกวางกินพืชได้ประมาณ 29 ชนิด ปริมาณเฉลี่ยกินพืชสด 31 กก./ตัว/วัน โดยเกษตรกรมีแปลงหญ้าไว้สำหรับตัดให้กินและตัดมาจากที่สาธารณะมาให้กิน ส่วนหญ้าจะเป็นหญ้าขนและรูซี่ จากการสำรวจเกษตรกรไม่เคยพบโรคใด ๆ เลย จึงมีการถ่ายพยาธิและฉีดวัคซีนเพียงร้อยละ 25 ปริมาณน้ำดื่มเฉลี่ย 3.45 ลิตร/ตัว/วัน การดูแลสุขภาพฉีดวัคซีนโรคปากและเท้าเปื่อยและโรคคอบวม ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงกวางของเกษตรกรคือเกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยง และแหล่งเงินทุนในการเลี้ยง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สินชัย พารักษา (2541) ได้ศึกษาเรื่องการสำรวจข้อมูลพื้นฐานการเลี้ยงกวางในประเทศไทย เพื่อจัดทำแนวทางการวิจัยและพัฒนา ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงกวางร้อยละ 58.35 กระจายอยู่ในพื้นที่จังหวัด ราชบุรี นครปฐม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ส่วนที่เหลือกระจายอยู่ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ อายุเฉลี่ยเกษตรกรที่เลี้ยงเท่ากับ 43.83 ปีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 58.3 จนสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 33.3 เกษตรกรมีพื้นที่เลี้ยงกวางเป็นของตนเอง โดยมีพื้นที่อยู่ระหว่าง 11-50 ไร่ ถึงร้อยละ 41.3 และทั้งหมดเลี้ยงกวางเป็นอาชีพเสริม โดยร้อยละ 50 ได้รับการอบรมการเลี้ยงกวางจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ลักษณะฟาร์มมี 2 แบบ คือเลี้ยงกวางรูซ่าเพียงอย่างเดียวกับเลี้ยงกวางรูซ่ากับกวางพื้นเมือง

สมเกียรติ ยอดมาลี (2546) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงกวางรูซ่า ต่อนโยบายส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าในเชิงพาณิชย์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 38 ในการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ ร้อยละ 53.6 ส่วนประสบการณ์ในการเพาะเลี้ยงกวางรูซ่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 1-3 ปี ร้อยละ 43.7 สำหรับขนาดของกิจการ ส่วนใหญ่เป็นกิจการที่เลี้ยงกวางน้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ตัว คิดเป็นร้อยละ 50.7 สำหรับความมั่นใจในแหล่งเงินทุน ส่วนใหญ่มั่นใจ ร้อยละ 81.7 ความรู้ความเข้าใจในนโยบายอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเชิงพาณิชย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ประสบการณ์ในการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวนโยบายส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเชิงพาณิชย์ ขนาดพื้นที่ถือครองและความมั่นใจในการหาตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3 วิธีวิจัย

(Research Methodologies)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากร คือ เกษตรกรผู้ทำฟาร์มกวางเพื่อการค้าที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด มีจำนวนทั้งหมด 394 ราย (สหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด)

กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2546) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อกำหนดให้ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง (e) มีค่าเท่ากับ 0.1 จำนวนประชากรที่จะศึกษา 394 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

$$n = \frac{394}{1 + 394(0.1)^2}$$

$$n = 80$$

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ 80 ราย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากกลุ่มตัวอย่าง 80 ราย ผู้วิจัยได้นำมาคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของแต่ละภาค (Probability Proportionate to size sampling) แล้วสุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling)

ตารางที่ 7 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่ม	จำนวนประชากร (ราย)	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (ราย)
ภาคกลาง	198	40
ภาคใต้	29	5
ภาคตะวันตก	52	10
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	36	8
ภาคตะวันออก	31	7
ภาคเหนือ	48	10
รวม	394	80

เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่จะทำการเก็บรวบรวมในครั้งนี้ แบ่งเครื่องมือออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 2 การเป็นสมาชิกและการดำเนินงานของสหกรณ์

ตอนที่ 3 การทำฟาร์มกวาง

ตอนที่ 4 ต้นทุนและผลตอบแทน

ตอนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

หลังจากสร้างเครื่องมือเสร็จ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมปัญหาพิเศษ เพื่อตรวจสอบความชัดเจน ความถูกต้อง และความครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำกลับมาแก้ไขปรับปรุงแล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสนาม (Fields survey) ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มประชากร จำนวน 80 คน ได้รับกลับมา 55 ชุด คิดเป็นร้อยละ 68.75 ไม่มีผู้รับตามที่อยู่ 21 ชุดคิดเป็น 26.25

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจากภาคสนามครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมด แล้วนำข้อมูลมาจัดระเบียบเพื่อสร้างคู่มือลงรหัส จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science (SPSS) for Windows) ด้วยสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการทำฟาร์มกวางเชิงการค้า ผู้วิจัยได้กำหนดการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรค แบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้ (จุไร ชุมรัมย์ , 2538 : 78)

ระดับคะแนนเฉลี่ยที่แบ่งเป็นช่วง ๆ เพื่อการพิจารณาปัญหาของสมาชิกสหกรณ์

ระดับคะแนน	1.00 - 1.50	หมายถึงมีปัญหาน้อยที่สุด
ระดับคะแนน	1.51 - 2.50	หมายถึงมีปัญหาน้อย
ระดับคะแนน	2.51 - 3.50	หมายถึงมีปัญหาปานกลาง
ระดับคะแนน	3.51 - 4.50	หมายถึงมีปัญหามาก
ระดับคะแนน	4.51 - 5.00	หมายถึงมีปัญหามากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล
(Findings and Results)

การศึกษาสภาพการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

- 4.1. สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด
- 4.2. สภาพการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด
- 4.3. ต้นทุนและผลตอบแทนการทำฟาร์มกวางของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด
- 4.4. ปัญหาและอุปสรรคในการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

4.1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

ในการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด ซึ่งประกอบไปด้วยรายละเอียดในด้าน เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก อาชีพรอง การถือครองที่ดิน และการใช้ประโยชน์จากที่ดิน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 55 คน ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 8)

เพศ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 89.1 และเพศหญิง ร้อยละ 10.9 ตามลำดับ

อายุ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุสูงกว่า 41 ปี ร้อยละ 50.9 รองลงมา มีอายุต่ำกว่า 35 ปี ร้อยละ 34.5 และ อายุ 36 – 40 ปี ร้อยละ 14.6 ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 44 ปี อายุสูงสุดเท่ากับ 79 ปี และอายุต่ำสุดเท่ากับ 21 ปี ตามลำดับ

สถานภาพสมรส

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 79.3 และสถานภาพโสด ร้อยละ 20.7 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับการศึกษา

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 43.7 รองลงมา มีการศึกษาดำรงระดับปริญญาตรี ร้อยละ 34.5 และมีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 21.8 ตามลำดับ

อาชีพหลัก

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชนค้าขาย ร้อยละ 36.1 รองลงมา คือทำการเกษตร ร้อยละ 25.45 ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

เลี้ยงกวาง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลี้ยงกวางเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 10.8 โดยมีรายได้เฉลี่ย 170,000 บาทต่อปี รายได้สูงสุด 200,000 บาทต่อปี และรายได้ต่ำสุด 140,000 บาทต่อปี โดยมี 1 รายที่มีรายได้ 8,000,000 บาทต่อปี

รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างทำงานรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 17.9 โดยมีรายได้เฉลี่ย 376,052 บาทต่อปี รายได้สูงสุด 960,000 บาทต่อปี และรายได้ต่ำสุด 84,000 บาทต่อปี

พนักงานเอกชนค้าขาย

พบว่า กลุ่มตัวอย่างทำงานเอกชนค้าขายเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 36.1 โดยมีรายได้เฉลี่ย 617,529 บาทต่อปี รายได้สูงสุด 3,000,000 บาทต่อปี และรายได้ต่ำสุด 30,000 บาทต่อปี

ทำการเกษตร (ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์)

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพทำการเกษตร เป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 25.4 โดยมีรายได้เฉลี่ย 305,555 บาทต่อปี รายได้สูงสุด 1,000,000 บาทต่อปี และรายได้ต่ำสุด 20,000 บาทต่อปี

อื่นๆ (ธุรกิจส่วนตัว ดูแลคนชรา ผู้สูงอายุ)

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพอื่นๆ (ธุรกิจส่วนตัว ดูแลคนชรา ผู้สูงอายุ) เป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 9.8 โดยมีรายได้เฉลี่ย 117,600 บาทต่อปี รายได้สูงสุด 1,000,000 บาทต่อปี และรายได้ต่ำสุด 20,000 บาทต่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาชีพพรอง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเลี้ยงกวาเป็นอาชีพพรอง ร้อยละ 49.1 รองลงมาคืออาชีพอื่น ๆ เช่น รับจ้างอิสระ ก่อสร้าง ทำคอนกรีตให้เช่า คิดเป็นร้อยละ 25.6 โดยมีรายละเอียดดังนี้

เลี้ยงกวา

พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลี้ยงกวาเป็นอาชีพพรอง ร้อยละ 49.1 โดยมีรายได้เฉลี่ย 163,750 บาทต่อปี รายได้สูงสุด 500,000 บาทต่อปี และรายได้ต่ำสุด 20,000 บาทต่อปี

พนักงานเอกชน

พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างเพียงหนึ่งคนที่ทำงานเอกชนเป็นอาชีพพรอง โดยคิดเป็นร้อยละ 1.8 มีรายได้ 120,000 บาทต่อปี

ทำการเกษตร (ทำไร่ ทำสวน)

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพทำการเกษตรเป็นอาชีพพรอง ร้อยละ 20 โดยมีรายได้เฉลี่ย 86,666.7 บาทต่อปี รายได้สูงสุด 200,000 บาทต่อปี และต่ำสุด 30,000 บาทต่อปี

ค้าขาย

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพค้าขายเป็นอาชีพพรอง ร้อยละ 5.5 โดยมีรายได้เฉลี่ย 840,000 บาทต่อปี รายได้สูงสุด 300,000 บาทต่อปี และรายได้ต่ำสุด 100,000 บาทต่อปี

อื่นๆ (รับจ้างอิสระ รับเหมาก่อสร้าง ทำคอนกรีตให้เช่า)

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพ รับจ้างอิสระ รับเหมาก่อสร้าง ทำคอนกรีตให้เช่า เป็นอาชีพพรอง ร้อยละ 25.6 โดยมีรายได้เฉลี่ย 610,625 บาทต่อปี รายได้สูงสุด 4,000,000 บาทต่อปี และต่ำสุด 10,000 บาทต่อปี

การถือครองที่ดิน

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ 89.1 และส่วนใหญ่มีที่ดินน้อยกว่า 100 ไร่ ร้อยละ 78.2 มากกว่า 100 ไร่ ร้อยละ 21.8 โดยเฉลี่ยมีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเอง 63.2 ไร่ มีมากที่สุด 400 ไร่ และน้อยที่สุด 1 ไร่ และมี 1 รายที่มีพื้นที่ถือครองมากที่สุด 5,000 ไร่

พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เช่าที่ดินจากผู้อื่น ร้อยละ 12.7 และส่วนใหญ่เช่าที่ดินน้อยกว่า 100 ไร่ ร้อยละ 87.5 และเช่าที่ดินมากกว่า 100 ไร่ ร้อยละ 12.5 โดยเฉลี่ยจะเช่า 258.4 ไร่ และเช่าสูงสุด 2,000 ไร่ และน้อยที่สุด 0.5 ไร่ และเฉลี่ยเช่าในอัตรา 963.2 บาทต่อปี

การใช้ประโยชน์จากที่ดิน

เพื่อที่อยู่อาศัย

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยน้อยกว่า 20 ไร่ ร้อยละ 86.9 รองลงมาใช้ที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยมากกว่า 40 ไร่ ร้อยละ 23.6 และใช้ที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย 20 – 40 ไร่ ร้อยละ 13.1 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย เฉลี่ย 9.5 ไร่ และสูงสุด 80 ไร่ และน้อยที่สุด 0.5 ไร่

ทำนา

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ที่ดินเพื่อทำน่าน้อยกว่า 50 ไร่ ร้อยละ 88.9 และใช้ที่ดินเพื่อทำนามากกว่า 50 ไร่ ร้อยละ 11.1 โดยกลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อทำนา เฉลี่ย 73.3 ไร่ กลุ่มตัวอย่างใช้ที่ดินเพื่อทำนามากที่สุด 500 ไร่ และน้อยที่สุด 1 ไร่ ตามลำดับ

ทำสวน

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ที่ดินเพื่อทำสวนมากกว่า 100 ไร่ ร้อยละ 83.9 และใช้ที่ดินเพื่อทำสวนน้อยกว่า 100 ไร่ ร้อยละ 16.1 โดยกลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อทำสวน เฉลี่ย 131 ไร่ ใช้ที่ดินเพื่อทำสวนมากที่สุด 2,250 ไร่ และน้อยที่สุด 1 ไร่ ตามลำดับ

เลี้ยงกวาง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ที่ดินเพื่อเลี้ยงกวางน้อยกว่า 25 ไร่ ร้อยละ 78.4 และใช้ที่ดินเพื่อเลี้ยงกวางมากกว่า 25 ไร่ ร้อยละ 21.6 โดยกลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์จากที่ดินของสมาชิกเพื่อเลี้ยงกวางเฉลี่ย 11.5 ไร่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ที่ดินเพื่อเลี้ยงกวางมากที่สุด 50 ไร่ และน้อยที่สุด 1 ไร่ ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เลี้ยงสัตว์อื่น

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ใช้ที่ดินเพื่อเลี้ยงสัตว์อื่นน้อยกว่า 50 ไร่ ร้อยละ 86.3 ใช้ที่ดินเพื่อเลี้ยงสัตว์อื่น มากกว่า 50 ไร่ ร้อยละ 13.7 โดยกลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อเลี้ยงสัตว์อื่น ได้แก่ เลี้ยงโค เลี้ยงปลา เฉลี่ย 54.4 ไร่ สมาชิกที่ใช้ที่ดินเพื่อเลี้ยงสัตว์อื่นมากที่สุด 500 ไร่ และน้อยที่สุด 1 ไร่ ตามลำดับ

ให้ผู้อื่นเช่า

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ผู้อื่นเช่าน้อยกว่า 100 ไร่ ร้อยละ 75 และให้ผู้อื่นเช่ามากกว่า 100 ไร่ ร้อยละ 25 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างมีที่ดินสำหรับให้ผู้อื่นเช่ามีจำนวน 4 ราย เฉลี่ยให้เช่า 100.9 ไร่ สมาชิกที่มีที่ดินให้ผู้อื่นเช่ามากที่สุด 4,000 ไร่ และน้อยที่สุด 4 ไร่ อัตราค่าเช่าเฉลี่ย 2,300 บาท/ไร่/ปี โดยอัตราค่าเช่าสูงสุด 7,500 บาท/ไร่/ปี และต่ำสุด 300 บาท/ไร่/ปี

ตารางที่ 8 ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	49	89.1
หญิง	6	10.9
อายุ		
ต่ำกว่า 35 ปี	19	34.5
36 – 40 ปี	8	14.6
สูงกว่า 41	28	50.9
Mean = 43.9 S.D. 12.6		
Max = 79 Min = 21		
สถานภาพการสมรส		
โสด	11	20.7
สมรส	42	79.3
ระดับการศึกษา		
จบต่ำกว่าปริญญาตรี	19	34.5
จบปริญญาตรี	24	43.7
จบสูงกว่าปริญญาตรี	12	21.8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
อาชีพหลัก		
เลี้ยงกวาง	6	10.8
รับราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	10	17.9
พนักงานเอกชน/ค้าขาย	20	36.1
ทำการเกษตร	14	25.4
อื่นๆ (ดูแลคนชรา ธุรกิจส่วนตัว)	5	9.8
อาชีพรอง		
เลี้ยงกวาง	27	49.1
พนักงานเอกชน	1	1.8
ทำการเกษตร	11	20
ค้าขาย	3	5.5
อื่นๆ (รับจ้าง อิสระ)	14	25.6
การถือครองที่ดิน		
เป็นเจ้าของที่ดิน		
น้อยกว่า 100 ไร่	43	78.2
มากกว่า 100 ไร่	12	21.8
Mean = 63.2 S.D.=87.3		
Max = 400 Min = 1		
เช่าที่ดินจากผู้อื่น		
น้อยกว่า 100 ไร่		
มากกว่า 100 ไร่	7	87.5
Mean = 258.4 S.D.= 703,840	1	12.5
Max = 2000 Min = 0.5		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การใช้ประโยชน์จากที่ดิน		
ที่อยู่อาศัย		
น้อยกว่า 20 ไร่	40	86.9
มากกว่า 20 ไร่	6	13.1
Mean = 9.5 S.D.= 689.4		
Max = 80 Min = 0.5		
ทำกรเกษตร		
1. ทำนา		
น้อยกว่า 50 ไร่	8	88.9
มากกว่า 50 ไร่	1	11.1
Mean = 73.3 S.D.=161.7		
Max = 500 Min = 1		
2. ทำสวน		
น้อยกว่า 100 ไร่	26	83.9
มากกว่า 100 ไร่	5	16.1
Mean = 131 S.D. 428.3		
Max = 2,250 Min = 1		
3. เลี้ยงกวาง		
น้อยกว่า 50 ไร่	29	78.4
มากกว่า 50 ไร่	8	21.6
Mean = 11.5 S.D. 16.1		
Max = 50 Min = 1		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
4. เลี้ยงสัตว์อื่น		
น้อยกว่า 50 ไร่	19	86.3
มากกว่า 50 ไร่	3	13.7
Mean = 54.1 S.D. 127		
Max = 500 Min = 1		
ให้ผู้อื่นเช่า		
น้อยกว่า 50 ไร่	3	75
มากกว่า 50 ไร่	1	25
Mean = 100.9 S.D. 1993.8		
Max = 4,000 Min = 4		
ราคาค่าเช่า		
น้อยกว่า 1,000 บาท/ไร่/ปี	3	75
มากกว่า 1,000 บาท/ไร่/ปี	1	25
Mean = 2,300 S.D. 3,480		
Max = 7,500 Min = 300		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 การเป็นสมาชิกและการดำเนินงานของสหกรณ์

ในศึกษาการเป็นสมาชิกและการดำเนินงานของสหกรณ์ ประกอบไปด้วยปีที่เข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์ เหตุผลการเข้าเป็นสมาชิก บทบาทสมาชิก การประชุมสมาชิก และประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 9)

ปีที่เข้าเป็นสมาชิก

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด ในระหว่างปี พ.ศ.2544 – 2547 ร้อยละ 62.2 รองลงมาเข้าเป็นสมาชิกในระหว่าง ปี พ.ศ. 2535 – 2538 และระหว่างปี พ.ศ.2539 – 2543 เท่ากัน ร้อยละ 18.9 โดยปี พ.ศ.2546 เป็นปีที่ผู้เลี้ยงกวางเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ มากที่สุด ร้อยละ 24.5 ตามลำดับ

เหตุผลของการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าเป็นสมาชิก โดยให้ความเห็นว่าจะได้รับเป็นประโยชน์ต่อการเลี้ยงกวาง ร้อยละ 83.6 รองลงมา เพราะเจ้าหน้าที่เกษตรแนะนำ ร้อยละ 9.1 และ สาเหตุอื่นๆ เช่น เพื่อขายผลิตภัณฑ์จากกวาง ร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

บทบาทในการสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบทบาทเป็นสมาชิกทั่วไป ร้อยละ 94.6 รองลงมา เป็นสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้งสหกรณ์ร้อยละ 3.6 และเป็นกรรมการของสหกรณ์ ร้อยละ 1.8 ตามลำดับ

การเสียค่าธรรมเนียมการเข้าเป็นสมาชิก

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เสียค่าสมาชิก 1000 ร้อยละ 83.7 รองลงมา เสียค่าสมาชิก 500 บาท ร้อยละ 12.7 และเสียค่าสมาชิก 100 บาท ร้อยละ 3.6 ตามลำดับ

การนัดประชุมสมาชิก

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการประชุมปีละครั้ง ร้อยละ 61.5 และ มีการประชุมขึ้นอยู่กับมติที่ประชุม ร้อยละ 38.5 ตามลำดับ

ประโยชน์จากการเป็นสมาชิกสหกรณ์

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้ประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกกล่าวคือได้ความรู้และข้อมูลข่าวสาร การให้คำปรึกษาในการเลี้ยงกวาง การขายผลิตภัณฑ์กวาง ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เกี่ยวกับธุรกิจฟาร์มกวาง และได้แลกเปลี่ยนความรู้กับสมาชิกภาคอื่น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 การเป็นสมาชิกและการดำเนินงานของสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ปีที่เข้าเป็นสมาชิก		
ปี พ.ศ. 2535 -2538	10	18.9
ปี พ.ศ. 2539 -2543	10	18.9
ปี พ.ศ. 2544 -2547	33	62.2
เหตุผลของการเข้าเป็นสมาชิก		
คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อการเลี้ยงกวาง	46	83.6
เจ้าหน้าที่เกษตรแนะนำ	5	9.1
อื่นๆ (เพื่อขายผลิตภัณฑ์กวาง)	4	7.3
บทบาทของสมาชิก		
สมาชิกทั่วไป	52	94.6
ผู้ก่อตั้งสหกรณ์	2	3.6
กรรมการ	1	1.8
ค่าสมาชิก		
100 บาท	2	3.6
500 บาท	7	12.7
1,000 บาท	11	83.7
การนัดประชุมสมาชิก		
ปีละ 1 ครั้ง	32	61.5
ไม่แน่นอนขึ้นกับมติที่ประชุม	20	38.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 สภาพการทำฟาร์มกวาง

การศึกษาสภาพการทำฟาร์มกวางของสมาชิก มีการศึกษาถึงข้อมูลพื้นฐานในการทำฟาร์ม ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 10)

ปีที่เริ่มทำฟาร์ม

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เริ่มทำฟาร์มระหว่างปี พ.ศ.2542 – 2547 ร้อยละ 50.9 รองลงมาเป็นเพียงสมาชิกยังไม่เริ่มเลี้ยงร้อยละ 25.5 เริ่มทำฟาร์มระหว่างปี พ.ศ.2524 - 2536 ร้อยละ 10.9 เริ่มทำฟาร์มระหว่างปี พ.ศ. 2537-2541 ร้อยละ 12.7 ตามลำดับ

วัตถุประสงค์หลักของการทำฟาร์มกวาง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักของการทำฟาร์มกวางคือ เพื่อขายพันธุ์ ร้อยละ 38.8 รองลงมาเพื่อขายเขา ร้อยละ 30.6 เพื่อขายเนื้อ ร้อยละ 15.3 และ เพื่อดูเล่นและขยายพันธุ์ ร้อยละ 15.3 ตามลำดับ

แหล่งจำหน่าย

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำหน่ายเอง ร้อยละ 42.5 รองลงมา จำหน่ายให้สหกรณ์ ร้อยละ 30 จำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง ร้อยละ 10 ยังไม่ได้ขายและไม่ได้ทำฟาร์มเพื่อขายร้อยละ 17.5 ตามลำดับ

แหล่งเงินทุน

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ทุนส่วนตัว ร้อยละ 66.7 รองลงมาได้จากสถาบันการเงิน / ธนาคารเท่ากันร้อยละ 16.7 กู้โดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย ร้อยละ 14.2 และ อื่นๆ คือจากหน่วยงานที่ทำงานอยู่ ร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

แรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงกวาง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครอบครัว 2 คน ร้อยละ 45.8 รองลงมาใช้แรงงานในครอบครัว 1 คน ร้อยละ 37.5 ใช้แรงงานในครอบครัว 3 คน ร้อยละ 8.3 และใช้แรงงานในครอบครัว 4 คน และ 5 คนเท่ากัน ร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนแรงงาน

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการจ้างแรงงานภายนอก เฉลี่ย 2 คน ส่วนใหญ่ มีการจ้างแรงงาน 1-3 คน ร้อยละ 84 จ้างแรงงาน 4-6 คน ร้อยละ 12 และ มีการจ้างแรงงาน 7-9 คน ร้อยละ 4 โดยมีการจ้างแรงงานมากที่สุด 9 คน น้อยที่สุด 1 คน ตามลำดับ

ค่าจ้าง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างจ้างคนงานเฉลี่ยวันละ 148 บาท ส่วนใหญ่ค่าจ้าง 100 -200 บาทต่อวัน ร้อยละ 73.1 รองลงมาค่าจ้างต่ำกว่า 100 บาทต่อวัน ร้อยละ 15.4 และค่าจ้างสูงกว่า 200 บาทต่อวัน ร้อยละ 11.5 โดยค่าแรงต่ำสุดวันละ 70 บาท และสูงสุด วันละ 300 บาท โดยคนงานส่วนใหญ่ร้อยละ 65.5 พักในฟาร์ม และ ร้อยละ 3.6 ไป-กลับ ตามลำดับ

แหล่งที่มาของสัตว์

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ซื้อจากฟาร์มอื่น (ฟาร์มจระเข้ จ.จันทบุรี ฟาร์ม Thai red deer farm JR Farm แม่โขงฟาร์ม Top Land Farm หนองกวางราชบุรี ทวีชัยแลนด์ สวัสดิ์ฟาร์ม TRD Farm) ร้อยละ 44.2 รองลงมาผลิตเองหรือเกิดจากในฟาร์มของตัวเอง ร้อยละ 18.6 ซื้อจากสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทยจำกัด ร้อยละ 25.6 และนำเข้าจากต่างประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย ร้อยละ 11.6 ตามลำดับ

การผสมพันธุ์

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการขยายพันธุ์กวางในฟาร์มโดยใช้วิธีการปล่อยผสมในฝูงตามธรรมชาติทั้งหมด

รูปแบบการเลี้ยง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการเลี้ยงแบบขังคอกตลอด ร้อยละ 60.5 รองลงมาเลี้ยงแบบปล่อยทุ่งกว้างผสมขังคอก ร้อยละ 32.5 และเลี้ยงแบบทุ่งกว้าง ร้อยละ 7 ตามลำดับ

พื้นที่ฟาร์ม

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพื้นที่ฟาร์มโดยเฉลี่ย 15.95 ไร่ โดยส่วนใหญ่ มีพื้นที่ฟาร์มน้อยกว่า 20 ไร่ ร้อยละ 72.1 รองลงมา มีพื้นที่ฟาร์มระหว่าง 20 – 40 ไร่ ร้อยละ 18.6 และมีพื้นที่มากกว่า 40 ไร่ ร้อยละ 9.3 ส่วนฟาร์มที่มีพื้นที่มากที่สุดมี 100 ไร่ และน้อยที่สุดมี 1 งาน ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนคอกเลี้ยง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีคอกเลี้ยงคือ 2 คอก ร้อยละ 58.5 รองลงมา มีคอกเลี้ยง 1 คอก ร้อยละ 34.2 และมีคอกเลี้ยง 3 คอก ร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

รั้วตาข่ายสำหรับเลี้ยงกวาง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้รั้วตาข่าย ขนาด 17x190x15 ร้อยละ 45 รองลงมา มีใช้แบบอื่น ร้อยละ 25 มีการใช้รั้วตาข่าย ขนาด 20x244x15 ร้อยละ 20 และ การใช้รั้วตาข่าย ขนาด 13x190x15 ร้อยละ 10 ตามลำดับ

เสา

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เสาแป๊ป ร้อยละ 58.1 รองลงมา ใช้เสาไม้ ร้อยละ 18.6 และใช้เสาคอนกรีต ร้อยละ 20.9 และเสาแบบอื่น ๆ ร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

หลังคา

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้กระเบื้อง ร้อยละ 58.5 รองลงมา ใช้สังกะสี ร้อยละ 34.2 และ ใช้หญ้าคาในการทำหลังคาคอก ร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

จำนวนพื้นที่แปลงหญ้า

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีพื้นที่แปลงหญ้าน้อยกว่า 20 ไร่ ร้อยละ 80 รองลงมา มีพื้นที่มากกว่า 40 ไร่ ร้อยละ 14.5 และมีพื้นที่แปลงระหว่าง 20 – 40 ไร่ ร้อยละ 5.5 ส่วนฟาร์มที่มีพื้นที่แปลงหญ้าที่มากที่สุดคือ 100 ไร่ และน้อยที่สุด 3 งาน พื้นที่โดยเฉลี่ย 14.8 ไร่ ตามลำดับ

โรงจัดการ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีโรงจัดการ ร้อยละ 58.1 และร้อยละ 41.9 ไม่มีโรงจัดการ ตามลำดับ

คอกกักสัตว์ป่วย

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีคอกกักสัตว์ป่วย ร้อยละ 60.5 และ ไม่มีคอกกักสัตว์ป่วย ร้อยละ 39.5 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชนิดพืชอาหารสัตว์

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้พืชอาหารสดเพื่อใช้เป็นอาหารกวางตามลำดับดังนี้ หญ้าขน หญ้าลูซี่ ใบไม้สด ฟาง ถั่ว หญ้าคอมมิวนิสต์ เปลือกผลไม้ หญ้าทั่วไป ใบไม้สด ใบมะขามเทศ ถั่ว ยามาต้า หยวกกล้วย กินนีสีม่วง รำละเอียด ผักบุ้ง เปลือกสับปะรด ต้นข้าวโพด เนเปี่ย

แหล่งที่มาของพืชอาหารสัตว์

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีแปลงหญ้าที่ปลูกเพื่อตัดกินสดโดยเฉพาะ ร้อยละ 36.6 รองลงมาตัดตามที่สาธารณะ ร้อยละ 26.8 ซื้อมา ร้อยละ 12.2 มีแปลงหญ้าในช่วงฤดูฝน ร้อยละ 7.3 ทั้งตัดมาให้และปล่อยให้แทะเล็มเป็นครั้งคราว ร้อยละ 17.1

ชนิดอาหารชั้นที่ให้เป็นอาหาร

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ใช้อาหารโคเนื้อเป็นอาหารชั้น ร้อยละ 52.6 รองลงมาใช้อาหารโคขุนเป็นอาหารชั้น ร้อยละ 10.5 และใช้อาหารโคนมเป็นอาหารชั้น ร้อยละ 36.9 ตามลำดับ

การให้อาหารเสริม

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการให้อาหารเสริม ร้อยละ 67.4 โดยมีการให้อาหารเสริม ดังนี้ pre mire เกลือแร่ กากถั่ว ไชเรท แร่ธาตุก้อน TMRและไม่มีการให้อาหารเสริม ร้อยละ 32.6 ตามลำดับ

ช่วงเวลาการให้อาหาร

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการให้อาหารตอนเช้า ซึ่งจะให้ระหว่างเวลา 7-9 นาฬิกา ร้อยละ 40 รองลงมา มีการให้อาหารตอนเย็นซึ่งจะให้ระหว่างเวลา 16 - 17 นาฬิกา ร้อยละ 37.7 มีการให้อาหารตลอดเวลา ร้อยละ 12.9 และมีการให้อาหารตอนบ่าย ร้อยละ 9.4 ตามลำดับ

การให้น้ำ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ใส่อ่างให้กินตลอดเวลา ร้อยละ 90.4 และปล่อยให้กินตามแหล่งน้ำกับจากก๊อกน้ำ ร้อยละ 4.8 ตามลำดับ

แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ใช้น้ำบาดาล ร้อยละ 38.1 รองลงมาใช้น้ำบ่อ ร้อยละ 26.2 ใช้น้ำประปา ร้อยละ 21.4 และใช้น้ำคลอง/แม่น้ำ ร้อยละ 14.3 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัตว์แพทย์ประจำฟาร์ม

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่มีสัตว์แพทย์ประจำฟาร์ม ร้อยละ 76.7 และมีสัตว์แพทย์ประจำฟาร์ม ร้อยละ 23.3 ตามลำดับ

สัตวบาลประจำฟาร์ม

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่มีสัตวบาลประจำฟาร์ม ร้อยละ 76.7 และมีสัตวบาลประจำฟาร์ม ร้อยละ 23.3 ตามลำดับ

โรคที่เคยพบในฟาร์ม

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยพบในฟาร์มเลย ร้อยละ 62.8 เคยพบโรคพยาธิ ร้อยละ 20.9 เคยพบโรคท้องเสีย ร้อยละ 14 และเคยพบโรคปากและเท้าเปื่อย ร้อยละ 2.3 ตามลำดับ

การป้องกันและรักษาโรค

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการถ่ายพยาธิในกวาง ร้อยละ 85.7 และไม่มีมีการถ่ายพยาธิในกวาง ร้อยละ 14.3 ตามลำดับ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรค ร้อยละ 70 และมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรค ร้อยละ 30 ตามลำดับ

ระบบการทำทะเบียนประวัติสัตว์

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระบบการทำทะเบียนประวัติสัตว์ ร้อยละ 95.2 และไม่มีระบบการทำทะเบียนประวัติสัตว์ ร้อยละ 4.8 ตามลำดับ

การทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้วิธีทำเบอร์หู ร้อยละ 95.2 และใช้วิธีสัก ร้อยละ 4.8 ตามลำดับ

ระบบการควบคุมการเข้า – ออกฟาร์มของบุคคลและยานพาหนะ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่มีระบบบ่อน้ำยาฆ่าเชื้อโรคในฟาร์ม ร้อยละ 90.5 และมีระบบบ่อน้ำยาฆ่าเชื้อ ร้อยละ 9.5 ตามลำดับ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่มีการบันทึกชื่อบุคคล ยานพาหนะ ร้อยละ 81 และมีการบันทึกชื่อบุคคล ยานพาหนะ ร้อยละ 19

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การขายเขากวาง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะขายเขากวางแบบเขากวางสด ร้อยละ 66.7 รองลงมาจะขายเขากวางบด ร้อยละ 16.6 ขายแบบยาดองเหล้าร้อยละ 10 และขายแบบอบแห้ง ร้อยละ 6.7 ตามลำดับ

การขายกวางเพื่อชำแหละ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะขายกวางเพื่อชำแหละเมื่อกวางอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี ร้อยละ 62.5 รองลงมาจะขายเมื่อกวางอายุมากกว่า 3 ปี ร้อยละ 37.5 โดยเฉลี่ยจะชำแหละเมื่อกวางอายุเฉลี่ย 3 ปี

การขายลูกกวาง (เพื่อทำพันธุ์)

พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะขายลูกกวาง เมื่อกวางอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี ร้อยละ 58.3 และขายเมื่อกวางอายุมากกว่า 1 ปี ร้อยละ 41.7 โดยเฉลี่ยจะขายเมื่อกวางมีอายุ 11 เดือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 สภาพการทำฟาร์มกวาง

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ปีที่เริ่มทำฟาร์ม		
พ.ศ. 2524 - 2536	6	10.9
พ.ศ. 2537 - 2541	7	12.7
พ.ศ. 2542 - 2547	28	50.9
เป็นสมาชิกแต่ยังไม่เลี้ยง	14	25.5
วัตถุประสงค์การเลี้ยง		
เพื่อขายเขา	22	30.6
เพื่อขายเนื้อ	11	15.3
เพื่อขายพันธุ์	28	38.8
อื่น ๆ ดูเล่น ขยายพันธุ์	11	15.3
แหล่งจำหน่ายผลผลิต		
จำหน่ายให้สหกรณ์	12	30
จำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง	4	10
จำหน่ายเอง	17	42.5
ยังไม่ได้ขาย และไม่ทำฟาร์มเพื่อขาย	7	17.5
แหล่งเงินทุน		
ทุนส่วนตัว	28	66.7
มาจากกู้โดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย	6	14.2
กู้จากสถาบันการเงิน/ธนาคาร	7	16.7
จากหน่วยงานที่ทำงานอยู่	1	2.4
แรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงกวาง		
1 คน	9	37.5
2 คน	11	45.8
3 คน	2	8.3
4 คน	1	4.2
5 คน	1	4.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนแรงงานจ้าง		
1-3 คน	21	84
4-6 คน	3	12
7-9 คน	1	4
Mean = 2 S.D. 2.1		
Max = 9 Min = 1		
ค่าจ้างแรงงาน		
น้อยกว่า 100 บาท	4	15.4
100-200 บาท	19	73.1
มากกว่า 200	3	11.5
Mean = 148 S.D. 56		
Max = 300 Min = 70		
ขนาดของฟาร์ม		
น้อยกว่า 50 ตั้ว/ฟาร์ม	32	58.2
50 – 200 ตั้ว/ฟาร์ม	20	36.4
มากกว่า 200 ตั้ว/ฟาร์ม	3	5.5
Mean = 64.7 S.D. 109.5		
Max = 600 Min = 2		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ที่มาของพันธุ์กล้วย		
ผลิตเองหรือเกิดจากในฟาร์มของตัวเอง	8	18.6
ซื้อจากฟาร์มอื่น	19	44.2
ซื้อจากสหกรณ์กล้วยแห่งประเทศไทยจำกัด	11	25.6
นำเข้าจากประเทศแก่ออสเตรเลีย	5	11.6
วิธีการผสมพันธุ์		
ปล่อยให้ผสมในฝูงตามธรรมชาติ	43	100
ผสมเทียม	-	-
รูปแบบการเลี้ยง		
แบบขังคอกตลอด	26	60.5
แบบปล่อยทุ่งกว้าง	3	7
แบบปล่อยทุ่งกว้างผสมแบบขังคอก	14	32.5
พื้นที่ฟาร์ม		
พื้นที่ฟาร์มน้อยกว่า 20 ไร่	31	72.1
พื้นที่ฟาร์มระหว่าง 20 – 40 ไร่	8	18.6
พื้นที่มากกว่า 40 ไร่	4	9.3
Mean = 15.91 S.D. 21.529		
Max = 100 Min = 0.1		
จำนวนคอก		
1 คอก	14	34.2
2 คอก	24	58.5
3 คอก	3	7.3
ขนาดรั้วตาข่าย		
20x244x15	8	20
17x190x15	18	45
13x190x15	4	10
อื่น ๆ	10	25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ชนิดของเสา		
แป๊ป	25	58.1
คอนกรีต	9	20.9
ไม้	8	18.6
อื่น ๆ	1	2.4
หลังคาออกเฉียง		
สังกะสี	14	34.2
กระเบื้อง	24	58.5
หญ้าคา	3	7.3
อื่น ๆ (กิ่งไม้ ใบไม้)	14	25.5
พื้นที่แปลงหญ้า		
พื้นที่ฟาร์มน้อยกว่า 20 ไร่	44	80
พื้นที่ฟาร์มระหว่าง 20 – 40 ไร่	8	14.5
พื้นที่มากกว่า 40 ไร่	3	5.5
Mean = 14.84 S.D. 20.22		
Max = 100 Min = 0.3		
โรงจัดการ		
ไม่มีโรงจัดการ	25	58.1
มีโรงจัดการ	18	41.9
คอกกักสัตว์ป่วย		
ไม่มีคอกกักสัตว์ป่วย	26	60.5
มีคอกกักสัตว์ป่วย	17	39.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ประเภท/ชนิดอาหารในแต่ละฤดูกาล		
ฤดูฝน		
หญ้าสด	23	26.2
อาหารโคนม	11	12.5
หญ้าขน	10	11.3
ใบไม้ต่าง ๆ	9	10.2
ผลไม้	8	9
หยวกกล้วย	8	9
ข้าวโพด	5	5.6
หญ้าธัญ	4	4.5
ผักบุ้ง	4	4.5
แตงโม	1	1.2
เนเปี้ย	1	1.2
ถั่วสามาต้า	1	1.2
กากถั่วเหลือง	1	1.2
เกลือแร่ชนิดก้อน	1	1.2
ผักตบ	1	1.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ประเภท/ชนิดอาหารในแต่ละฤดูกาล		
ฤดูหนาว-ร้อน		
อาหารโคนม	11	14.8
ใบไม้ต่าง ๆ	8	10.7
ข้าวโพด	8	10.7
ผลไม้	7	9.4
หญ้าขน	7	9.4
หญ้าแห้ง	5	6.8
ฟางข้าว	5	6.8
ลูกขนุน	4	5.4
เนเปีย	3	4.1
รำข้าว	2	2.7
กากปาล์ม	2	2.7
หญ้าหมัก	2	2.7
รำข้าว	3	4.1
ผักบุง	2	2.7
กระถิน	1	1.4
มันล้มปะหลัง	1	1.4
ถั่วฮามาต้า	1	1.4
หญ้ารัฐี	1	1.4
หยวกกล้วย	1	1.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งที่มาของพืชอาหารสัตว์		
มีแปลงหญ้าที่ปลูกเพื่อตัดกินสดโดยเฉพาะ	15	36.6
ตัดตามที่สาธารณะ	11	26.8
ซื้อมา	5	12.2
มีแปลงหญ้าในช่วงฤดูฝน	3	7.3
ทั้งตัดมาให้และปล่อยให้แทะเล็มเป็นครั้งคราว	7	17.1
ชนิดอาหารชั้นที่ให้เป็นอาหาร		
อาหารโคนเนื้อ	20	52.6
อาหารโคนนม	4	10.5
อาหารโคนผสม	14	36.9
การให้อาหารเสริม		
ไม่มีการให้อาหารเสริม	9	32.6
มีการให้อาหารเสริม	29	67.4
ช่วงเวลาการให้อาหาร		
ช่วงเช้า	34	40
ช่วงบ่าย	8	9.4
ช่วงเย็น	32	37.7
ตลอดทั้งวัน	11	12.9
การให้น้ำ		
ใส่อ่างให้กินตลอดเวลา	38	90.4
ปล่อยให้กินตามแหล่งน้ำ	2	4.8
ให้กินจากก๊อกน้ำ	2	4.8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม		
น้ำประปา	9	21.4
น้ำบ่อ	11	26.2
น้ำบาดาล	16	38.1
น้ำคลอง/แม่น้ำ	6	14.3
สัตว์แพทย์ประจำฟาร์ม		
ไม่มี	33	76.7
มี	10	23.3
สัตวบาลประจำฟาร์ม		
ไม่มี	33	76.7
มี	10	23.3
โรคที่เคยพบในฟาร์ม		
ท้องเสีย	6	14
โรคปากและเท้าเปื่อย	1	2.3
พยาธิ	9	20.9
ไม่เคยพบโรค	27	62.8
การถ่ายพยาธิ		
ไม่มี	6	14.3
มี	36	85.7
การฉีดวัคซีนป้องกันโรค		
ไม่มี	28	70
มี	12	30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การทำทะเบียนประวัติ		
ไม่มี	2	4.8
มี	40	95.2
การทำเครื่องหมายที่ตัวสัตว์		
เบอร์หู	40	95.2
สักหู	2	4.8
บ่อน้ำยามาเชื้อโรค		
ไม่มี	38	90.5
มี	4	9.5
โรงพ่นน้ำยามาเชื้อโรค		
ไม่มี	39	92.9
มี	3	7.1
การบันทึกชื่อบุคคล ยานพาหนะ		
ไม่มี	34	81
มี	8	19
การขายเขากวาง		
เขากวางอ่อน	20	66.7
เขากวางอบแห้ง	2	6.7
เขากวางสด	5	16.6
ในรูปยาดองเหล้า	3	10
การขายกวางเพื่อชำแหละ		
อายุ \leq 3 ปี	27	62.5
อายุ $>$ 3 ปี	16	37.5
Mean = 2.93	S.D. 0.9	
Max = 5	Min = 2	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การขายพันธุ์กวาง		
อายุ \leq 1 ปี	25	58.3
อายุ $>$ 1 ปี	18	41.7
Mean = 0.94 S.D. 0.47		
Max = 2 Min = 0.3		

ชนิดของกวางที่เลี้ยง

การศึกษาชนิดของกวางที่สมาชิกเลี้ยงเกี่ยวกับจำนวนกวาง ชนิดของกวาง เพศของกวาง และอายุของกวาง ผลการศึกษามี ดังนี้ (ตารางที่ 11)

จำนวนกวางในฟาร์ม

พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะเลี้ยงกวางในฟาร์มเฉลี่ย 65 ตัว ส่วนใหญ่จะเลี้ยงน้อยกว่า 50 ตัว ร้อยละ 58.2 รองลงมา มี 50-200 ตัว ร้อยละ 36.4 และมีมากกว่า 200 ตัว ร้อยละ 5.4 โดยฟาร์มที่เลี้ยงกวางสูงสุดเลี้ยงจำนวน 600 ตัว และเลี้ยงน้อยที่สุด 2 ตัว ตามลำดับ

พันธุ์กวาง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเลี้ยงกวางพันธุ์ชว้า ร้อยละ 66 รองลงมา เป็นกวางม้าหรือกวางแซมบ้า ร้อยละ 25.7 กวางดาวหรือกวางซีก้า ร้อยละ 5.6 เนื้อทราย ร้อยละ 1.8 และกวางแดง ร้อยละ 0.9 ตามลำดับ

เพศกวาง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเลี้ยงกวางเพศเมีย ร้อยละ 70.14 และเป็นกวางเพศผู้ ร้อยละ 29.9 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อายุกวาง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีกวางอายุ 1-2 ปี ร้อยละ 31.2 รองลงมาอายุมากกว่า 3 ปี ร้อยละ 31 อายุ 2-3 ปี ร้อยละ 26.7 และอายุต่ำกว่า 1 ปี ร้อยละ 11.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ชนิดกวางที่เลี้ยง

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ชนิดกวางที่เลี้ยง		
<u>แบ่งตามสายพันธุ์</u>		
กวางรูซ่า	1637	66
กวางน้ำหรือกวางแซมบ้า	637	25.7
กวางดาวหรือกวางชิก้า	140	5.6
กวางแดง	23	0.9
เนื้อทราย	45	1.8
<u>แบ่งตามเพศ</u>		
เพศเมีย	1703	70.1
เพศผู้	725	29.9
<u>แบ่งตามอายุ</u>		
อายุไม่เกิน 1 ปี	272	11.1
อายุ 1-2 ปี	775	31.2
อายุ 2-3 ปี	662	26.7
อายุ 3 ปีขึ้นไป	719	31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 การลงทุนและผลตอบแทนของการทำฟาร์มกวางเชิงการค้า

การลงทุน

ต้นทุนคงที่รวมในการผลิตกวางเมื่อคิดค่าเสื่อมราคาในระยะเวลา 15 ปี เฉลี่ย 639.6 บาท/ตัว โดยแบ่งออกเป็นค่าคอกจัดการ (ค่ารั้ว รางน้ำ รางอาหาร) เฉลี่ย 381 บาท/ตัว ค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ เฉลี่ย 38.3 บาทต่อตัว และค่าการใช้ที่ดินเฉลี่ย 220.1 บาท/ตัว

ต้นทุนผันแปรรวม เงินสดในการผลิตกวาง เฉลี่ย 26,733.9 บาท/ตัว/ปี โดยแบ่งออกเป็น ค่าพันธุ์เฉลี่ย 22,550.5 บาท/ตัว/ปี ค่าอาหาร 1040.3 บาท/ตัว/ปี ค่าน้ำค่าไฟ 240.1 บาท/ตัว/ปี ค่าแรงงาน 1,651 บาท/ตัว/ปี ค่าป้องกันรักษาโรค 166 บาท/ตัว/ปี ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง 327 บาท/ตัว/ปี และค่าจ้างเหมา 759 บาท/ตัว/ปี

รายได้และผลตอบแทน

รายได้และผลตอบแทนในการเลี้ยงกวางของสมาชิก ในปี พ.ศ. 2547 มีรายได้เฉลี่ย 7,373.8 บาท/ตัว/ปี แบ่งออกเป็นรายได้จากการขายเขา เฉลี่ย 509.8 บาท/ตัว/ปี ขายเนื้อเฉลี่ย 765.4 บาท/ตัว/ปี (ตารางที่ 12)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 การลงทุนและผลตอบแทน

รายการ	เฉลี่ย(บาท/ตัว)
1. ต้นทุนในการลงทุนทำฟาร์ม	
<i>ต้นทุนคงที่ (คิดค่าเสื่อม 15 ปี)</i>	
- คอกจัดการ (ค่ารั้ว รางอาหาร รางน้ำ)	381.2
S.D.=527.3 Max = 2,525 Min = 16.7	
- เครื่องมือและอุปกรณ์การเลี้ยง	38.3
S.D.= 420.67 Max = 180.2 Min = 3.3	
- ค่าที่ดิน	220.1
S.D.= 252.9 Max = 1,125 Min = 40.9	
รวมต้นทุนคงที่	639.6
<i>ต้นทุนผันแปร (เงินสด)</i>	
- ค่าพันธุ์กวาง	22,550.5
S.D.= 25,512.3 Max = 100,000 Min = 741	
- ค่าอาหาร	1,040.3
S.D. 977.4 Max = 3,125 Min = 40.8	
- ค่าน้ำ + ค่าไฟ	240.1
S.D.391.8 Max = 1,500 Min = 5	
- แรงงาน	1,651
S.D. 1,190 Max = 6,942 Min = 60	
- ค่าป้องกันและรักษาโรค	166
S.D. 248.9 Max = 1,030 Min = 10	
- ค่าขนส่ง - ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	327
S.D. 588.9 Max = 2,433.3 Min = 10	
- ค่าจ้างเหมา	759
S.D.29,592 Max = 1,500 Min = 150	
รวมต้นทุนผันแปร	26,733.9
รวมต้นทุนทั้งหมด	27,373.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	เฉลี่ย(บาท/ตัว)
2. รายได้จากการทำฟาร์มกวาง	
- ชายเขา	509.8
S.D. 580.5 Max = 1666 Min = 157	
- ชายเนื้อ	1,033
S.D. 895 Max = 1666 Min = 400	
- ชายพันธุ์	5,831
S.D. 2392 Max = 6818 Min = 1000	
รายได้รวม	<u>7,373.8</u>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. 5 ปัญหาและอุปสรรคของการทำฟาร์มกวางเชิงการค้า

จากการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคของการเลี้ยงกวางเชิงการค้าที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ปัญหาเรื่อง กฎหมายและการขนส่ง ($\bar{X}=3.67$) แหล่งรับซื้อ ($\bar{X}=3.55$) ส่วนปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางคือ เรื่องราคาผลิตภัณฑ์กวาง ($\bar{X}=3.4$) เรื่องของเงินทุน ($\bar{X}=3.38$) เรื่อง พันธุ์กวาง ($\bar{X}=3.29$) เรื่องการจัดการ ($\bar{X}=2.96$) เรื่องความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงกวาง ($\bar{X}=2.64$) ส่วนปัญหาที่อยู่ในระดับน้อยคือเรื่องอาหารและการให้อาหาร ($\bar{X}=2.23$) เรื่อง โรคและการสุขาภิบาลกวาง ($\bar{X}=2.20$) ด้านการผสมพันธุ์ ($\bar{X}=2.08$) ด้านภูมิอากาศและ ภูมิประเทศ ($\bar{X}=1.98$) รายละเอียดดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาอุปสรรคการทำฟาร์มกวางเชิงการค้า

ปัญหาอุปสรรค	\bar{X}	S.D	ระดับปัญหาอุปสรรค
1.ด้านพันธุ์กวาง	3.29	1.38	ปานกลาง
2.ด้านอาหารและการให้อาหาร	2.23	1.09	น้อย
3.ด้านการจัดการ	2.96	1.23	ปานกลาง
4. ด้านโรคและการสุขาภิบาลกวาง	2.20	0.96	น้อย
5. ด้านการผสมพันธุ์	1.98	1.05	น้อย
6. ด้านภูมิอากาศและ ภูมิประเทศ	2.08	1.02	น้อย
7. ด้านราคาผลิตภัณฑ์ กวาง	3.40	1.22	ปานกลาง
8. ด้านแหล่งรับซื้อ	3.55	1.25	มาก
9. ด้านความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงกวาง	2.64	0.97	ปานกลาง
10. ด้านเงินทุน	3.38	1.33	ปานกลาง
11. อื่นๆ กฎหมายเกี่ยวกับกวางม้า ผลตอบ แทนไม่คุ้มค่ากับการลงทุน อยู่ใกล้สหกรณ์ การขนย้าย	3.67	1.66	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาและอุปสรรคในการทำฟาร์มกวาง

ปัญหาและอุปสรรคของการทำฟาร์มกวางเชิงการค้า สมาชิกฯ ได้แสดงความคิดเห็นโดยเรียงตามลำดับความถี่ ดังนี้

1. รายได้และผลตอบแทนยังไม่คุ้มค่ากับการลงทุน
2. ขาดข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์
3. ขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญเรื่องกวาง
4. พันธุ์กวางมีราคาแพง
5. ส่วนใหญ่สมาชิกอยู่ห่างไกลสหกรณ์
6. ขาดแคลนอาหารในฤดูแล้ง
7. กฎหมายเกี่ยวกับกวางม้า
8. ราคาไม่แน่นอน

ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหา

สมาชิกฯ ได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขในการทำฟาร์มกวางเชิงการค้า โดยเรียงตามลำดับความถี่ ดังนี้

1. รัฐควรสนับสนุนแหล่งเงินทุนในการทำธุรกิจฟาร์มกวาง รวมทั้งการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้สนใจในการทำธุรกิจดังกล่าว
2. สหกรณ์ควรมีผู้เชี่ยวชาญที่คอยให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงกวาง ให้แก่สมาชิกฯ และผู้ที่สนใจ
3. ควรมีการจัดการแปลงหญ้าที่เหมาะสม เพื่อให้มีหญ้าตลอดทั้งปี
4. สหกรณ์ควรมีนโยบาย และแนวทาง ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม เกี่ยวกับการช่วยเหลือและสนับสนุนสมาชิกทั้งการผลิตและการตลาด รวมทั้งการขยายสาขาไปยังส่วนภูมิภาคเพื่อให้สามารถบริการสมาชิกฯ ได้อย่างทั่วถึง
5. ควรมีการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับเรื่องพันธุ์ และการผสมเทียม
6. สหกรณ์ควรชี้แจงและให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายกวางม้าให้แก่สมาชิก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6 วิจารณ์ผล

จากผลการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 89.1 อายุเฉลี่ย 44 ปี สมรสแล้ว ร้อยละ 79.3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 43.7 อาชีพหลักคืออาชีพค้าขาย/เอกชน ร้อยละ 36.1 อาชีพรองส่วนใหญ่ทำการเลี้ยงกวาง ร้อยละ 49.1 กลุ่มตัวอย่างมีที่ดินเป็นของตนเองร้อยละ 89.1 โดยมีที่ดินเป็นของตนเองเฉลี่ย 63.2 ไร่ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิ้นชัย พารักษา (2541) ที่ได้ศึกษาเรื่องการสำรวจข้อมูลพื้นฐานการเลี้ยงกวางในประเทศไทย เพื่อจัดแนวทางการวิจัยและพัฒนา พบว่าผู้เลี้ยงส่วนใหญ่มีเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 44 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เลี้ยงกวางในพื้นที่ของตนเอง โดยเลี้ยงเป็นอาชีพเสริม เนื่องจากการเลี้ยงกวางปัจจุบันเป็นอาชีพใหม่ การเลี้ยงมีการลงทุนสูงในระยะแรกทำให้ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ที่มีเงินทุนสูง มีความรู้ในระดับสูง และการเลี้ยงระยะแรกจะเลี้ยงจำนวนน้อยก่อนโดยเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมเพื่อเป็นการศึกษาถึงความคุ้มค่า

จากผลการศึกษาสภาพการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์ จำกัด พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่จะเลี้ยงกวางพันธุ์ชว้า คิดเป็นร้อยละ 66 มีจำนวนกวางในฟาร์มเฉลี่ย 65 ตัว และปล่อยให้มีการผสมพันธุ์เองตามธรรมชาติ ร้อยละ 72.1 มีพื้นที่เฉลี่ย 15.9 ไร่ ส่วนใหญ่เลี้ยงแบบขังคอกคิดเป็นร้อยละ 60.5 โดยใช้รั้วตาข่ายขนาด 17x190x15 ล้อมรอบ ร้อยละ 58.1 ใช้เหล็กแป๊บทำเสา ร้อยละ 58.5 ใช้กระบะเบ้องในการมูลหลังคาคอก ร้อยละ 60.5 มีคอกเพื่อกักกวางป่วย ร้อยละ 58.1 มีคอกเพื่อการจัดการ ร้อยละ 80 มีแปลงหญ้าอาหารสัตว์น้อยกว่า 20 ไร่ โดยหญ้าที่มาเป็นอาหารกวางเป็นหญ้าสด ร้อยละ 36.6 ที่มาของหญ้ามามากจากแปลงปลูก เพื่อเป็นอาหารกวางโดยเฉพาะ ร้อยละ 67.4 เวลาให้อาหารส่วนใหญ่จะให้ สองครั้ง คือเวลาเช้าและเย็น ภายในคอกมีรางหญ้า และอ่างน้ำให้กินตลอดเวลา คิดเป็นร้อยละ 90.4 ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ ศรีขาว (2536) ศึกษาต้นแบบฟาร์มเพาะเลี้ยงกวางเพื่อเป็นสัตว์เศรษฐกิจตัวใหม่ของไทย เนื่องจากในปัจจุบันการเลี้ยงกวางในประเทศไทยยังมีข้อจำกัดด้านกฎหมาย โดยห้ามไม่ให้เลี้ยงกวางม้าหรือแซมบ้าซึ่งเป็นกวางพันธุ์พื้นเมืองของไทย การเลี้ยงในปัจจุบันจึงนิยมเลี้ยงกวางพันธุ์ชว้า ซึ่งเป็นพันธุ์นำเข้าจากต่างประเทศโดยสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย และปัจจุบันได้มีการกระจายไปทั่วประเทศ (ชัยณรงค์ คันธพนิต, 2541) มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาพันธุ์ และวิธีการเลี้ยง เป็นพันธุ์ที่เหมาะสมที่สุดในการเลี้ยงในประเทศไทย ซึ่งเป็นเหตุให้ราคาพันธุ์กวางมีราคาที่สูง ทำให้กวางในฟาร์มมีจำนวนน้อยอยู่ ส่วนในเรื่องของโรค ร้อยละ 62.8 ไม่เคยพบโรคใด ๆ ในฟาร์ม โดยมีการป้องกันโรคร้อยละ 85.7 มีการถ่ายพยาธิในกวาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยการผสมในอาหารให้กว้างกิน แต่ร้อยละ 70 ไม่มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรค ร้อยละ 95.2 เนื่องจากเกษตรกรยังไม่เคยพบโรคใด ๆ ในฟาร์ม ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสินชัย พารักษา (2541) ที่กล่าวไว้ว่าเกษตรกรมีการถ่ายพยาธิและฉีดวัคซีน ร้อยละ 25 เนื่องจากเกษตรกรที่เลี้ยงยังไม่เคยพบโรคจึงทำให้ไม่มีการป้องกันโรค

จากผลการศึกษาถึงการลงทุนและผลตอบแทนของการทำฟาร์มกวางสวนใหญ่ค่าใช้จ่ายในการทำฟาร์มกวางสวนใหญ่แล้วจะเป็นเรื่องของพันธุ์ที่ในตอนแรกค่าใช้จ่ายสูงแต่ในส่วนของต้นทุนผันแปรนั้นการลงทุนจะน้อยลงมา เนื่องจากในปัจจุบันนั้นพันธุ์กวางยังมีอยู่น้อยเพราะว่ายังมีข้อจำกัดในเรื่องกฎหมายกวางม้าซึ่งเป็นกวางพื้นเมืองอยู่ทำให้ต้องนำพันธุ์กวางรูชามาจากต่างประเทศเป็นเหตุให้พันธุ์กวางมีราคาสูง ส่วนของผลตอบแทนนั้นสมาชิกจะได้มาจากการขายพันธุ์กวางเป็นส่วนใหญ่เนื่องมาจากในปัจจุบันธุรกิจการทำฟาร์มกวางยังอยู่ในช่วงของการขยายตัวทำให้มีความต้องการพันธุ์เพื่อนำไปเลี้ยงยังมีสูงเป็นผลให้รายได้หลักของฟาร์มกวางใหญ่จึงมาจากการขายพันธุ์ การทำฟาร์มกวางของสมาชิกในระยะแรกอาจจะยังไม่คุ้มทุน ซึ่งผลตอบแทนของการทำฟาร์มนั้นจะคุ้มทุนในปีที่ 6 (กรมปศุสัตว์, 2547)

จากผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด มีระดับของปัญหาและอุปสรรคที่พบมากเป็นปัญหาเรื่องแหล่งรับซื้อปัญหาและอุปสรรคที่พบบานกลาง ได้แก่ เรื่องของการจัดการ เรื่องราคาผลิตภัณฑ์กวาง เรื่องความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงกวาง เรื่องเงินทุน พันธุ์กวาง และปัญหาที่พบน้อยที่เป็นเรื่องอาหารการให้อาหาร โรคและการดูแลสุขภาพกวาง การผสมพันธุ์ ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ โดยปัญหาและอุปสรรคเรื่องของการจัดการ เรื่องราคาผลิตภัณฑ์กวาง เรื่องเงินทุน มีปัญหาอุปสรรคน้อยมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสินชัย พารักษา (2541) ศึกษาเรื่องการสำรวจข้อมูลพื้นฐานการเลี้ยงกวางในประเทศไทย เพื่อจัดแนวทางการวิจัยและพัฒนา พบว่าปัญหาที่พบบ่อยในการเลี้ยงกวางคือเรื่องของ ความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงกวาง และแหล่งเงินทุน เนื่องจากในช่วงที่สินชัย พารักษา ทำการศึกษานั้นการเลี้ยงกวางยังเป็นเรื่องที่ใหม่ทำให้ระยะนั้นปัญหาที่พบบ่อยจึงเป็นเรื่องของการขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงกวาง และเรื่องของแหล่งเงินทุน แต่ปัจจุบันมีการการเลี้ยงกวางมากขึ้นมีการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสหกรณ์คอยถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกจึงทำให้ปัญหาเรื่องความรู้ความเข้าใจลดน้อยลง แต่ปัญหาที่พบเกิดมากในปัจจุบันเป็นปัญหาเกี่ยวกับการตลาด เนื่องจากปัจจุบันการเลี้ยงกวางเริ่มเข้าสู่ระยะที่ได้ผลผลิตมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ (Conclusions and Recommendations)

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาศาภาพการเลี้ยงกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศาภาพทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพการทำฟาร์มกวางเชิงการค้า การลงทุนและผลตอบแทน และปัญหาและอุปสรรคในการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการศึกษาศาภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.1 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 44 ปี สมรสแล้วร้อยละ 79.3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 43.7 มีอาชีพหลักคืออาชีพค้าขาย/พนักงานเอกชนเป็นหลัก ร้อยละ 36.1 อาชีพรองเลี้ยงกวาง ร้อยละ 49.1 มีที่ดินเป็นของตนเองเฉลี่ยแล้วคนละ 63.2 ไร่/ครอบครัว ส่วนที่เช่าที่ดินจากผู้อื่น เช่าเฉลี่ยคนละ 7.9 ไร่ โดยค่าเช่าเฉลี่ยไร่ละ 963.2 บาทต่อปี สมาชิกใช้ประโยชน์จากที่ดิน ในการทำสวน โดยเฉลี่ยคนละ 131 ไร่

5.1.2 ผลการศึกษาการเป็นสมาชิกและการดำเนินการของสหกรณ์พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ระหว่างปี พ.ศ.2544-2547 ร้อยละ 62.2 เหตุผลหลักของการเข้าเป็นสมาชิก เนื่องจากจะเป็นประโยชน์ต่อการเลี้ยงกวาง คิดเป็น ร้อยละ 83.6 สมัครเป็นสมาชิกทั่วไป ร้อยละ 94.6 มีการนัดประชุมสมาชิกปีละครั้งคิดเป็น ร้อยละ 61.5 ประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกทำให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางวิชาการ สถานการณ์ตลาด ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เกี่ยวกับธุรกิจฟาร์มกวาง ได้รู้จักกับสมาชิกอื่นๆ ได้แลกเปลี่ยนความรู้กับสมาชิก ได้ความรู้การเลี้ยงกวางเพิ่มขึ้น ส่วนเรื่องปัญหาของสหกรณ์ที่พบแก้ปัญหาด้านเงินทุนการบริหารจัดการ การทำตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากกวาง ความสามัคคีในหมู่สมาชิก ขาดการสนับสนุนจากรัฐ ปัญหาเกี่ยวกับผลประโยชน์ในสหกรณ์ ส่วนแนวทางการแก้ปัญหานั้นสมาชิกได้เสนอไว้คือ รัฐบาลควรส่งเสริมให้ครบวงจรทั้งการศึกษาวิจัย การสนับสนุนเรื่องเงินทุน ตลาด ให้แก่สมาชิก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3 ผลการศึกษาสภาพการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์ จำกัดพบว่า กลุ่มตัวอย่างเริ่มทำฟาร์มกวางในปี พ.ศ.2542-2547 คิดเป็น ร้อยละ 50.9 ยังไม่เริ่มทำฟาร์มกวาง แต่สมัครเป็นสมาชิกไว้ ร้อยละ 25.5 วัตถุประสงค์หลักของการทำฟาร์มกวางเพื่อขายพันธุ์คิดเป็น ร้อยละ 38.8 จะขายพันธุ์เมื่ออายุ 1 ปี ส่วนการขายเพื่อการชำแหละเนื้อจะขายเมื่อกวางอายุ ประมาณ 3 ปี การขายเขาจะขายในรูปเขากวางอ่อนสด ร้อยละ 66.7 โดยเกษตรกรจะจำหน่าย ด้วยตัวเอง ร้อยละ 42.5 ด้านแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่ใช้ทุนส่วนตัวคิดเป็น ร้อยละ 66.7 ใช้แรงงาน ในครอบครัวเป็นหลัก ร้อยละ 45.8 ส่วนใหญ่เลี้ยงกวางพันธุ์ช่าคิดเป็น ร้อยละ 66 มีจำนวนกวาง ในฟาร์มน้อยกว่า 50 ตัว ร้อยละ 58.2 ซึ่งส่วนใหญ่ซื้อจากฟาร์มอื่น เช่น ฟาร์มจระเข้ จ.จันทบุรี ฟาร์ม Thai red deer farm JR Farm แม่โขงฟาร์ม Top Land Farm หนองกวางราชบุรี ทวีชัย แลนด์ สวิสดีฟาร์ม TRD Farmคิดเป็น ร้อยละ 44.2 ส่วนใหญ่จะเลี้ยงแบบขังคอกตลอดคิดเป็น ร้อยละ 60.5 โดยปล่อยให้มีการผสมพันธุ์เองตามธรรมชาติ ส่วนพื้นที่ทำฟาร์มเฉลี่ย 15.9 ไร่ คิด เป็น ร้อยละ 72.1 คอกแบ่งออกเป็น 2 คอก ร้อยละ 58.5 โดยรั้วตาข่ายขนาด 17x190x15 ล้อม รอบคิดเป็น ร้อยละ 45 และใช้เหล็กแป๊บทำเสา ร้อยละ 58.1 หลังคามุงด้วยกระเบื้อง ร้อยละ 58.5 มีคอกเพื่อการจัดการ ร้อยละ 58.1 คอกสำหรับกักกวางป่วย ร้อยละ 60.5 มีแปลงหญ้าอาหารสัตว์ ต่ำกว่า 20 ไร่ ร้อยละ 80 ตัดหญ้าสดจากแปลงปลูกสำหรับเลี้ยงกวางโดย ร้อยละ 36.6 ให้อาหาร ชั้นพวกอาหารโค ร้อยละ 67.4 และอาหารเสริมพวก pre mire เกลือแร่ กากถั่ว ไชเรท แร่ธาตุก้อน TMR อาหารให้ 2 เวลา คือ ช่วงเช้าเวลา 7.00-9.00 นาฬิกา และช่วงเย็น เวลา 16.00-17.00 นาฬิกา โดยจะใส่อย่างให้กินตลอดเวลา ร้อยละ 90.4 เป็นน้ำบาดาล ร้อยละ 38.1 ส่วนใหญ่ จะไม่มี สัตวแพทย์ประจำฟาร์ม และไม่มีนักวิชาการสัตวบาลประจำฟาร์มคิดเป็น ร้อยละ 76.7 โดยใน ฟาร์มไม่เคยพบโรคใด ๆ ในฟาร์มเลย ร้อยละ 62.8 มีการถ่ายพยาธิในกวาง ร้อยละ 85.7 ไม่มีการ ฉีดวัคซีนป้องกันโรค ร้อยละ 70 มีการทำทะเบียนประวัติสัตว์ ร้อยละ 95.2 ไม่มีระบบบ่อน้ำยาฆ่าเชื้อ โรคก่อนเข้าในฟาร์ม ร้อยละ 90.5 ไม่และมีการบันทึกชื่อบุคคล ยานพาหนะ ร้อยละ 81

5.1.4 ผลการศึกษาการลงทุนและผลตอบแทนของการทำฟาร์มกวางของสมาชิก สหกรณ์ จำกัด ต้นทุนคงที่รวมในการผลิตกวางเมื่อคิดค่าเสื่อมราคาในระยะเวลา 15 ปี เฉลี่ย 639.6 บาท/ตัว โดยแบ่งออกเป็นค่าคอกจัดการ (ค่ารั้ว รางน้ำ รางอาหาร) เฉลี่ย 381 บาท/ตัว ค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ เฉลี่ย 38.3 บาทต่อตัว และค่าการใช้ที่ดินเฉลี่ย 220.1 บาท/ตัว ต้นทุนผันแปรรวม เงินสดในการผลิต กวาง เฉลี่ย 26,733.9 บาท/ตัว/ปี โดยแบ่งออกเป็น ค่าพันธุ์เฉลี่ย 22,550.5 บาท/ตัว/ปี ค่าอาหาร 1040.3 บาท/ตัว/ปี ค่าน้ำค่าไฟ 240.1 บาท/ตัว/ปี ค่าแรงงาน 1,651 บาท/ตัว/ปี ค่าป้องกันรักษาโรค 166 บาท/ตัว/ปี ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง 327 บาท/ตัว/ปี และค่าจ้างเหมา 759 บาท/ตัว/ปี รายได้และผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอบแทนในการเลี้ยงกวางของสมาชิกฯ ในปี พ.ศ. 2547 มีรายได้เฉลี่ย 7,373.8 บาท/ตัว/ปี แบ่งออกเป็นรายได้จากการขายเขา เฉลี่ย 509.8 บาท/ตัว/ปี ขายเนื้อเฉลี่ย 765.4 บาท/ตัว/ปี

5.1.5 ปัญหาอุปสรรคในการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด สมาชิกฯ พบว่าปัญหาอุปสรรคที่พบในระดับมากที่สุดคือปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายกวางม้า และการขนย้ายกวาง ปัญหาอุปสรรคที่พบในระดับปานกลาง คือปัญหาการจัดการ ราคาผลิตภัณฑ์กวาง ความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงกวาง แหล่งเงินทุน พันธุ์กวาง ส่วนปัญหาที่พบในระดับน้อย คือปัญหาเกี่ยวกับอาหารและการให้อาหารกวาง โรคและสุขภาพบาลกวาง การผสมพันธุ์ ภูมิอากาศ และภูมิประเทศ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำฟาร์มกวางให้ประสบความสำเร็จในอนาคตนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อเสนอแนะดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- 1) รัฐหรือสหกรณ์ควรสนับสนุนแหล่งทุนให้แก่สมาชิกฯ เนื่องจากการทำฟาร์มกวางจะต้องใช้เงินทุนสูงในระยะแรก โดยเฉพาะค่าพันธุ์ รวมทั้งความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับการเลี้ยงกวาง
- 2) สหกรณ์ควรเป็นศูนย์กลางประสานงานด้านการตลาด การศึกษาวิจัย การเผยแพร่ความรู้และข้อมูลข่าวสารให้กับสมาชิกฯ เพื่อสร้างความมั่นใจสำหรับสมาชิกว่าการเลี้ยงกวางเป็นอาชีพที่มั่นคงและถือเป็นอาชีพหลักได้
- 3) สหกรณ์ควรจัดให้มีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านการเลี้ยงกวาง คอยให้คำแนะนำ ถ่ายทอดความรู้และเทคนิควิธีการให้สมาชิก เพื่อนำมาปรับปรุงการเลี้ยงกวางของสมาชิกต่อไป
- 4) รัฐหรือสหกรณ์ควรมีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงเกี่ยวกับกฎหมายกวางม้าหรือกวางแซมม้าให้ผู้สนใจทราบและเข้าใจเนื่องจากปัจจุบันสมาชิกยังไม่เข้าใจในรายละเอียดเกี่ยวกับกฎหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

1) สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมปศุสัตว์ ควรทำการศึกษาและวิจัยเชิงลึก เกี่ยวกับเทคนิควิธีการเลี้ยงกวาง แนวทางการพัฒนาและการส่งเสริมการเลี้ยงกวางเชิงการค้า ไปสู่เกษตรกรรายย่อยที่มีความสนใจ

2) ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาพันธุ์กวาง โดยเฉพาะกวางพันธุ์ม้าหรือแชมป์า ซึ่งเป็นพันธุ์พื้นเมืองของไทย เพื่อพัฒนาไปสู่การเลี้ยง เชิงการค้า ต่อไป

3) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบในเชิงเศรษฐศาสตร์ ด้านความคุ้มค่าระหว่างการทำฟาร์มกวาง กับการทำฟาร์มปศุสัตว์อื่น เพื่อเป็นข้อมูลเปรียบเทียบสำหรับการตัดสินใจของเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กรมปศุสัตว์ 2547. การเลี้ยงกวาง. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.dld.go.th/service/deer/deer.html>.

จุไร ชุมภูม. 2538. การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพของบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษาของสถาบันราชภัฏ เรื่อง การสร้างและพัฒนาคณะทำงาน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร.

ชัยณรงค์ คันธพนิต. 2541. รั้รอบเรื่องเลี้ยงกวาง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.

ชัยณรงค์ คันธพนิต และ อิริค เอสเทอร์. 2540. รายงานเบื้องต้นการทำฟาร์มกวางรูซ่าในประเทศไทย. นครปฐม : สหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย.

ธนากร ฤทธิ์ไธสง. 2545. ครบเครื่องเรื่องกวาง. กรุงเทพฯ : ก.พล (1996).

บริษัทศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด. 2542. คำกั้รเพาะเลี้ยงกวางเชิงธุรกิจ. สมุทรปราการ : ไฟว์อีดีเตอร์.

“ฟาร์มกวาง” 2003. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.thai.net/ohmydeer>.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2546. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมเกียรติ ยอดมาลี. 2546. การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงกวางรูซ่า ต่อ นโยบายส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าในเชิงพาณิชย์. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.

สหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด. มปป. รายชื่อสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด. (เอกสารโรเนียว).

สินชัย พาร์กษา. 2541. การสำรวจข้อมูลพื้นฐานการเลี้ยงกวางในประเทศไทย. รายงาน ผลการวิจัย. สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 21 เมษายน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สุรัตน์ เดชอภิชาติ. 2536. **คู่มือกวางรูซ่าและแซมบ้า**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- สุภร กตเวทิน. 2539. "เขากวาง". **แก่นเกษตร**. 24(1) : 10 -13.
- สาริต วิทยาภรณ์. 2540. **กวางซีก้าสายพันธุ์เวียดนาม**. กรุงเทพฯ : หจก. ที แอนด์ เอ็น.
- อนันต์ ศรีขาว. 2536. "กวางสัตว์เศรษฐกิจพันธุ์ใหม่". **วารสารสัตว์บาล (สมาคมสัตว์บาลแห่งประเทศไทย)**. 2 (11) : 76 -81.
- . 2536. "การศึกษาต้นแบบฟาร์มเพาะเลี้ยงกวาง เพื่อเป็นสัตว์เศรษฐกิจตัวใหม่ของไทย"
รายงานผลการวิจัย. สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Chardonnet, P.1993. **Wildlife Feeding and Nutrition**. California : Academic Press. Inc.
- Clark, J.E. and R.M. Webster. 1985. **Leather production from New Zealand deerskins**. In
 Fennessy P.F, Drew, K.R. **Biology of deer production**. New Zealand : The Royal
 Society of Bull.
- Drew, K.R.1992. **Deer production in New Zealand**. Proceeding of the sixth AAAP
 Animal Science Congress Vol. New Zealand : J. Reprod.
- Kong, Y.C. and P.PH. But. 1985. **Deer the ultimate medicinal animal**. In : **Biology of deer
 production** Fennessy, P.F. and K.R. Drew. **Royal Society of NZ Bulletin**. New
 York : Publishing Company.
- Kilgour,R. and C.Dalton. 1984. **Livestock Behavior a Practical Guide**. London :
 Granada.
- Woodford, K.B. and A. Dunning. 1990. **The Malayan or Burmese in human and Animal
 Nutrition**. New York : Academic Press.
- Yerex, D. and I. Spiers. 1990. **Stess and reproduction**. **Pig News and Inf**. 12(1) : 567–571.
- Yoon, P. 1989. **Some mysteries of the East revealed**. **The Deer Farmer**. 5(8) : 17-23.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

18 ตุลาคม 2547

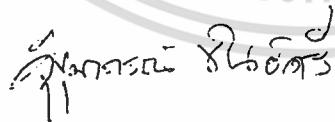
เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์รายชื่อสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

เรียน ประธานสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

ด้วย นายสิทธิศักดิ์ ชูสุวรรณ นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาพัฒนาการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำปัญหาพิเศษเรื่อง "การศึกษาสภาพการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด (A Study on Commercial Deer Farming of Deer Farming Cooperative Limited Members)" โดยมี อาจารย์ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมปัญหาพิเศษ ในขณะนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์รายชื่อสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด เพื่อนักศึกษาจักได้นำข้อมูลที่ได้ไปประกอบในการทำปัญหาพิเศษต่อไป

ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาเพื่อการดังกล่าวด้วย และขอขอบพระคุณอย่างยิ่งในความอนุเคราะห์ครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์สุขมาภรณ์ ชันธิศรี)

หัวหน้าภาควิชาเทคนิคเกษตร

18 ตุลาคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

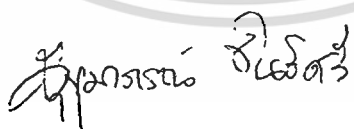
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสิทธิศักดิ์ ชูสุวรรณ นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาพัฒนาการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาสภาพการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด (A Study on Commercial Deer Farming of Deer Farming Cooperative Limited Members)" โดยมี อาจารย์ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับข้อมูลจากแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถาม และขอความกรุณาส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2547 ตามที่อยู่ที่ได้แจ้งแล้วด้วย

ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาเพื่อการดังกล่าวด้วย และขอขอบพระคุณอย่างยิ่งในความอนุเคราะห์ครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์สุนามารณ์ ชันธ์ศรี)

หัวหน้าภาควิชาเทคนิคเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อทำการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาพการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

โดย นายสิทธิศักดิ์ ชูสุวรรณ

นักศึกษาปริญญาตรี สาขาพัฒนาการเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

- 1.1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด
- 1.2 สภาพการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด
- 1.3 ต้นทุนและผลตอบแทนการทำฟาร์มกวางของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด
- 1.4 ปัญหาและอุปสรรคในการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

2. แบบสอบถามนี้จะใช้เพื่อทำการวิจัยเท่านั้น ข้อมูลและความคิดเห็นรายบุคคลจะไม่มีการเปิดเผยสู่สาธารณชน

3. แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 5 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
- ตอนที่ 2 การเป็นสมาชิกและการดำเนินงานของสหกรณ์
- ตอนที่ 3 การทำฟาร์มกวาง
- ตอนที่ 4 ต้นทุนและผลตอบแทน
- ตอนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

4. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) หรือเขียนข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด

5. ขอความกรุณาท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัย โดยพับแบบสอบถามและเย็บด้วยลวดเย็บแล้วส่งมาตามที่อยู่ที่ระบุไว้หลังแบบสอบถาม

6. ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

.....
(นายสิทธิศักดิ์ ชูสุวรรณ)

ผู้วิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง

การศึกษาสภาพการทำฟาร์มกวางเชิงการค้าของสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายกากบาท (X) หรือเขียนข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับข้อเท็จจริง

ตอนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ ปี

3. สถานภาพการสมรส () โสด () สมรส

4. ระดับการศึกษา

() ไม่ได้เรียน	() ระดับประถมศึกษา
() ระดับมัธยมศึกษา / ปวช.	() ระดับอนุปริญญา / ปวส.
() ระดับปริญญาตรี	() สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

5.1 อาชีพหลัก

() เลี้ยงกวาง	รายได้	บาทต่อปี
() รับราชการ	รายได้	บาทต่อปี
() พนักงานรัฐวิสาหกิจ	รายได้	บาทต่อปี
() พนักงานเอกชน	รายได้	บาทต่อปี
() ค้าขาย	รายได้	บาทต่อปี
() ทำการเกษตร (ทำไร่ ทำสวน)	รายได้	บาทต่อปี
() อื่นๆ (ระบุ).....	รายได้	บาทต่อปี

5.2 อาชีพรอง

() เลี้ยงกวาง	รายได้	บาทต่อปี
() พนักงานเอกชน	รายได้	บาทต่อปี
() ทำการเกษตร (ทำไร่ ทำสวน)	รายได้	บาทต่อปี
() ค้าขาย	รายได้	บาทต่อปี
() อื่นๆ (ระบุ).....	รายได้	บาทต่อปี

6. การถือครองที่ดิน

() เป็นเจ้าของที่ดิน จำนวน..... ไร่

() เช่าที่ดินจากผู้อื่น จำนวน..... ไร่

ไร่ว่าง..... บาทต่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. การใช้ประโยชน์จากที่ดิน

7.1 ที่อยู่อาศัยไร่

7.2 ทำการเกษตร

ทำนาไร่

ทำสวนไร่

เลี้ยงกวางไร่

เลี้ยงสัตว์อื่น (ระบุ).....ไร่

อื่นๆ (ระบุ)ไร่

7.3 ให้ผู้อื่นเช่าไร่

ค่าเช่าไร่ละ.....บาทต่อปี

7.4 อื่นๆ (ระบุ)ไร่

ตอนที่ 2 การเป็นสมาชิกและการดำเนินงานของสหกรณ์

1. ท่านเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด เมื่อปี พ.ศ.

2. เหตุผลของการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

 เพื่อนบ้านชักชวน เจ้าหน้าที่เกษตรแนะนำ คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อการเลี้ยงกวาง อื่นๆ (ระบุ)

3. บทบาทของท่านในการเป็นสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด

 ประธาน รองประธาน กรรมการ เภรัญญิก ปฏิคม สมาชิกทั่วไป อื่นๆ (ระบุ)

4. ท่านเสียค่าสมาชิกหรือไม่

 ไม่เสีย เสีย บาทต่อปี

5. การนัดประชุมสมาชิก

 ทุกเดือน ทุก 3 เดือน ทุก 6 เดือน ปีละ 1 ครั้ง ไม่แน่นอนขึ้นกับมติที่ประชุม อื่นๆ (ระบุ).....

6. จากการเป็นสมาชิกสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด ท่านได้รับประโยชน์อะไรบ้าง

6.1

6.2

6.3

6.4

6.5

6.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ท่านคิดว่าสหกรณ์กวางแห่งประเทศไทย จำกัด มีปัญหา และมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.

ตอนที่ 3 สภาพการทำฟาร์มกวาง

1. ท่านเริ่มทำฟาร์มกวางเมื่อปี พ.ศ.
2. วัตถุประสงค์หลักของการทำฟาร์มกวาง

☐ เพื่อขายเขา	☐ เพื่อขายเนื้อ
☐ เพื่อขายพันธุ์	☐ อื่นๆ (ระบุ)
3. แหล่งจำหน่าย

☐ จำหน่ายให้สหกรณ์	☐ จำหน่ายแก่พ่อค้าคนกลาง
☐ จำหน่ายเอง	☐ อื่นๆ (ระบุ)
4. แหล่งเงินทุน

☐ ทุนส่วนตัว	☐ กู้โดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย
☐ กู้ธนาคาร	☐ กู้จากสถาบันการเงิน / ธนาคาร
☐ อื่นๆ (ระบุ)	
5. แรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงกวาง
 - 5.1 แรงงานภายในครอบครัว คน
 - 5.2 แรงงานจ้าง คน
ค่าจ้างวันละ บาท
 - 5.3 คนงาน

☐ พักอาศัยภายในฟาร์ม	☐ เข้าไป- เย็นกลับ
---	---

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. จำนวนดวงในฟาร์มทั้งหมด ตัว

พันธุ์	เพศเมีย (ตัว)				เพศผู้ (ตัว)			
	อายุ ไม่เกิน1ปี	อายุ 1-2 ปี	อายุ 2-3 ปี	อายุ มากกว่า3 ปี	อายุ ไม่เกิน1ปี	อายุ 1-2 ปี	อายุ 2-3 ปี	อายุ มากกว่า3 ปี
กว้างรูซ่า								
กว้างม้า								
กว้างดาวหรือ ชีก้า								
กว้างแดง								
กว้างพอลโลว์								
อื่นๆ (ระบุ).....								
รวม								

7. แหล่งที่มาของสัตว์

- () ผลิตเอง () ซื้อจากฟาร์ม (ระบุ).....
 () ซื้อจากสหกรณ์กว้าง () อื่นๆ (ระบุ)

8. การผสมพันธุ์

- () ปล่อยผสมในฝูงตามธรรมชาติ () ผสมเทียม

9. รูปแบบการเลี้ยง

- () แบบขังคอกตลอด () แบบปล่อยทุ่งกว้าง () แบบปล่อยทุ่งกว้าง + ขังคอก

10. พื้นที่ฟาร์มไร่งาน.....ตารางวา

10.1 รั้วตาข่ายเลี้ยงกว้าง

- () 20x244x15 () 17x190x15
 () 13x190x15 () อื่นๆ (ระบุ)

10.2 เสา

- () ไม้ () คอนกรีต () เหล็ก
 () ไม้ () อื่นๆ (ระบุ)

10.3 จำนวนคอกเลี้ยง..... คอก ขนาด (กว้างXยาว)เมตร

- () สังกะสี () กระเบื้อง
 () หญ้าคา () อื่น ๆ (ระบุ).....

11. จำนวนพื้นที่แปลงหญ้าหรือพืชอาหารสัตว์.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. โรงจัดการ

() ไม่มี () มี (ระบุนขนาด กว้างXยาว)เมตร

13. คอกกักสัตว์ป่วย

() ไม่มี () มีคอก

14. อาหารและการให้อาหารในแต่ละฤดู

อาหารที่ให้	
ฤดูฝน ประมาณเดือน พ.ค.-ก.ย.	ฤดูหนาว - ร้อน ประมาณเดือน ต.ค.-ม.ค.
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.

15. ชนิดพืชอาหารสด

() หญ้าขน () หญ้ารูซี่ () ใบไม้สด
() ฟาง () ถั่ว () อื่นๆ (ระบุ)

16. แหล่งที่มาของพืชอาหารสัตว์

() มีแปลงหญ้าที่ปลูกเพื่อตัดกินสดโดยเฉพาะ () ตัดตามที่สาธารณะ
() ซื้อมา () มีแปลงหญ้าในช่วงฤดูฝน
() ทั้งตัดมาให้และปล่อยให้แทะเล็มเป็นครั้งคราว () อื่นๆ (ระบุ)

17. ชนิดอาหารชั้นที่ให้เป็นอาหาร

() อาหารโคเนื้อ () อาหารโครุ่น () อื่นๆ (ระบุ)

18. การให้อาหารเสริม

() ไม่มีการให้อาหารเสริม () มีการให้อาหารเสริม (ระบุ)

19. ช่วงเวลาการให้อาหาร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

() ช่วงเช้า เวลา.....
() ช่วงกลางวัน เวลา.....
() ช่วงเย็น เวลา.....
() ตลอดทั้งวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

20. การให้น้ำ

- () ใส่อ่างให้กินตลอดเวลา () ปล่อยให้กินตามแหล่งน้ำ
 () จากก๊อกน้ำ () อื่น ๆ (ระบุ).....

21. แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม

- () น้ำประปา () น้ำบ่อ () น้ำบาดาล
 () น้ำคลอง/แม่น้ำ () อื่น ๆ (ระบุ).....

22. สัตว์แพทย์ควบคุมฟาร์ม

- () ไม่มี () มี

23. สัตว์บาลควบคุมฟาร์ม

- () ไม่มี () มี

24. โรคที่เคยพบในฟาร์ม

- () วัณโรค () ท้องเสีย () โรคปากและเท้าเปื่อย
 () โรคพยาธิ () อื่น ๆ (ระบุ).....

25. การป้องกันและรักษาโรค

25.1 การถ่ายพยาธิ () ไม่มี () มี (ระบุ).....

25.2 การฉีดวัคซีนป้องกันโรค () ไม่มี () มี (ระบุ).....

26. ระบบการทำทะเบียนประวัติสัตว์

- () ไม่มี () มี

27. การทำเครื่องหมายที่ตัวสัตว์

- () ไม่มี () มี

- () เบอร์สี () สีทู่
 () ไม่ใคร่ชีพ () อื่น ๆ (ระบุ).....

28. ระบบการควบคุมการเข้า - ออกฟาร์มของบุคคลและยานพาหนะ

28.1 บ่อน้ำยาฆ่าเชื้อโรคในฟาร์ม () ไม่มี () มี

28.2 โรงพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรค () ไม่มี () มี

28.3 การบันทึกชื่อบุคคล ยานพาหนะ () ไม่มี () มี

29. การขายเขากวาง

- () เขากวางอ่อนสด () เขากวางอ่อนอบแห้ง
 () เขากวางบด () ในรูปยาตองเหล้า () อื่น ๆ (ระบุ).....

30. การขายกวางเพื่อชำแหละจะขายเมื่ออายุปี.....เดือน

31. การขายลูกกวาง (พันธุ์กวาง) จะขายเมื่ออายุปี.....เดือน

ตอนที่ 4 ต้นทุนและผลตอบแทนของการทำฟาร์มกวางเชิงการค้า

1. ต้นทุนในการลงทุนทำฟาร์ม

1.1 ต้นทุนคงที่

- คอกจัดการ (ค้ำรั้ว รางอาหาร รางน้ำ)	บาท
- เครื่องมือและอุปกรณ์การเลี้ยง	บาท
- อื่นๆ (ระบุ).....	บาท

1.2 ต้นทุนผันแปร

- ค่าพันธุ์กวาง	บาท
- ค่าอาหาร -อาหารหยาบ	บาทต่อเดือน
-อาหารข้น	บาทต่อเดือน
- ค่าน้ำ + ค่าไฟ	บาทต่อเดือน
- ค่าแรงงาน	บาทต่อเดือน
- ค่าป้องกันและรักษาโรค	บาทต่อเดือน
- ค่าขนส่ง	บาทต่อเดือน
- อื่นๆ (ระบุ).....	บาทต่อเดือน
รวมต้นทุนทั้งหมด	บาทต่อเดือน

2. รายได้จากการทำฟาร์มกวางของปีที่ผ่านมา (มกราคม – ธันวาคม 2546)

2.1 รายได้รวม

.....	บาท
- ขายเขา	บาท
- ขายเนื้อ	บาท
- ขายพันธุ์	บาท
- อื่นๆ (ระบุ).....	บาท

2.2 รายได้สุทธิ

.....บาท

ตอนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการทำฟาร์มกวางเชิงการค้า

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

เพียงช่องเดียว

ระดับ 5 หมายถึง ในการทำฟาร์มกวางพบปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ในการทำฟาร์มกวางพบปัญหาและอุปสรรคมาก

ระดับ 3 หมายถึง ในการทำฟาร์มกวางพบปัญหาและอุปสรรคปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ในการทำฟาร์มกวางพบปัญหาและอุปสรรคน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ในการทำฟาร์มกวางพบปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหา	ระดับปัญหาและอุปสรรคในการทำฟาร์มกวาง				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.ด้านพันธุ์กวาง					
2.ด้านอาหารและการให้อาหาร					
3.ด้านการจัดการ					
4.ด้านโรคและการสุขาภิบาลกวาง					
5.ด้านการผสมพันธุ์					
6.ด้านภูมิอากาศและ ภูมิประเทศ					
7.ด้านราคาผลิตภัณฑ์ กวาง					
8.ด้านแหล่งรับซื้อ					
9.ด้านความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงกวาง					
10.ด้านเงินทุน					
11. อื่นๆ (ระบุ).....					

ปัญหาและอุปสรรคในการทำฟาร์มกวาง

.....

.....

.....

.....

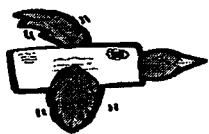
ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไขปัญหาในการทำฟาร์มกวาง

.....

.....

.....

.....

กรุณาพับและเย็บด้วยลวดเย็บ แล้วส่งกลับตามที่อยู่ด้านหลัง

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อมอบให้งานวิจัยในครั้งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้